

Stručný nástin

TEORIE PŘÍMÉ DEMOKRACIE

George S. Sagi

Community Church College

Copyright © George S. Sagi, 2002
Copyright © Studio Contrast, 2002
Translation © Jiří Polák, 2002
Cover © Bohuslav Binka, 2002

ISBN 0-9682925-1-8

P PŘEDMLUVA K ČESKÉMU VYDÁNÍ

Po více než deseti letech po pádu komunismu je mnoho Čechů, možná i většina, zklamáno výsledky sametové revoluce, která r. 1989 a počátkem devadesátých let budila takové nadšení a naděje v Československu i v zahraničí. Češi sice mají nesrovnatelně větší svobodu než v předchozích letech, ale mnohé z toho, co se děje kolem nich, je naplňuje hořkostí a hněvem. Beztrestnost jejich dřívějších utlačovatelů, kteří si jako příslušníci nomenklatury nakradli a stali se náhle kapitálově silnými podnikateli; ulévání podvodně nabytých zisků na tajná konta v cizině, místo aby byly investovány doma a tím pomáhaly rozvíjet českou ekonomiku; rozkrádání národního vlastnictví; nesmyslná byrokracie dusící malé začínající podniky; nekonečné průtahy při sestavování a vyhlašování zákonů, které by omezily ekonomickou zločinnost; hádky a osobní útoky stranických politiků, kteří se oddávají boji o koryta spíše než aby dělali to, co je prospěšné pro celou zemi. Mnozí se, alespoň v duchu, právem ptají: Tohle že je demokracie?

Všichni, kterým leží na srdci vývoj společnosti, v níž žijí a v níž budou žít jejich děti a vnuci, všichni, kteří chtějí pochopit skryté příčiny toho, co se děje kolem nich a rádi by věděli jak zjednat nápravu, by měli číst knížku George S.Sagiho *Studie na téma přímá demokracie*. Koncepte tohoto spisu je mnohem širší a hlubší než napovídá jejího název.

Autorovo vzdělání a životní zkušenost ho činí mimořádně způsobilým pro napsání teoretické knihy o problémech demokracie. George Sagi se narodil r. 1925 v Maďarsku. Od mládí těžce nesl nacionalismus a nenávisť k sousedním národům, kterou pozoroval všude kolem sebe. Ve čtrnácti letech se odstěhoval do Budapešti, kde se vyučil elektrikářem. V sedmnácti letech začal samostatně pracovat v různých továrnách. Nacistickým režimem byl

odveden do pomocné služby Maďarské armády. Jeho úkolem bylo opravovat rozbombardované železniční trati. R. 1944 uprchl do Sovětského Svazu. Po válce vystudoval na elektrotechnického inženýra. V Sovětském Svazu viděl zpočátku osvoboditele, avšak brzy v něm zvítězilo hluboké zklamání. Pro pokusy obhajovat před politruky své opoziční profesory byl propuštěn z místa.

Revoluce 1956 ho přiměla k útěku. S ženou a dítětem se uchýlil do Rakouska, pak do Holandska a konečně do Kanady. Tam doplnil své vzdělání na univerzitě v Manitobě, kde získal titul Master of Science. Až do penzionování pracoval jako elektrotechnický inženýr pro město Winnipeg. Získal několik patentů pro své vynálezy a uveřejnil několik technických článků. Veškerá jeho činnost měla mírový účel.

Avšak současně s touto činností studoval i filosofii, politologii a ekonomii. V rámci těchto studií napsal esej o Analytické logice Bertranda Russella. Jeho téze nazvaná *Přeměna společnosti* byla předložena na mezinárodní konferenci o Udržitelné společnosti organizované r.1991 Ústavem pro elektrické a elektronické inženýrství (IEEE) a Univerzitou v Torontu. Připravuje k vydání tři rukopisy – *Kondicionální logika*, *Kvantová geometrie* a *O skutečnosti*. Ve Winnipegu založil *Apolitickou Asociaci (APA)*, kterou později přejmenoval na *Asociaci participativní přímé demokracie (PDDA)*.

Kniha *Studie na téma přímá demokracie* vychází z velmi podobné biologické koncepce jako doktrína prominentního českého ekologického filosofa, prof. **Josefa Šmajse**. Stejně jako Šmajš chápe i Sagi člověka jakožto vystaveného vlivu *pudů* a potřeb, tedy v podstatě stejným mechanismům jako jiné živočišné druhy. Navazuje na Darwinovu myšlenku *boje o přežití a přežití nejzdatnějších*. Avšak vydvíhuje u člověka význam morálky a soucitného jednání, vlastnosti, které jiným živočichům chybí. V oblasti politiky akceptuje základní myšlenky demokracie, tak jak vznikly při založení Spojených států amerických a při vývoji evropského parlamentarismu. Avšak jeho osobní zkušenosti i teoretická studia jej vedou k chápání toho, že reprezentační způsob vlády, jehož důsledky v soudobých společnostech nemohl nikdo ještě před sto lety, i později, předvídat, se vyvinul způsobem, který jej na hony vzdálil od skutečné demokracie.

Ve snaze nalézt příčiny tohoto jevu polemizuje s teorií tříd a staví proti ní sociologickou skupinovou teorii. Svá tvrzení dokládá bohatým faktologickým materiálem. Od sociologického hlediska přechází k hledisku politologickému.

Poukazuje na paradoxy nynějších politických systémů, které chápe jako výsledek nezdravé kultury naší doby. Na politickou analýzu navazuje pak analýzou ekonomickou.

Kritiků soudobé politické, ekonomické a ekologické situace je ve vyvinutých zemích bezpočet a jejich řady neustále rostou. George Sagi však patří k těm, dosud vzácným, politickým myslitelům, kteří se nespokojují s kritikou, nýbrž snaží se konstruktivně najít cesty jak nynější údajně demokratické systémy zlepšit. Nevymýšlí žádné utopie jako dělal na př. marxismus, nýbrž vychází z dané situace, přihlíží k lidské povaze, k vývojovým trendům, ekologickým omezením i novým možnostem, které otvírá moderní technologie. Jeho technické vzdělání ho vede k myšlence přetvořit společnost v kybernetický, tedy samoregulující systém. Studentům politické vědy připomíná tato koncepce *kybernetický model* amerického profesora K. Deutsche. Avšak George Sagi jde mnohem dále a jeho základní koncepce vychází z jednotlivého občana místo z koncepce společnosti jako neosobního mechanismu.

Ke konci knihy předkládá čtenáři model budoucího demokratického systému. V tomto modelu jsou politické strany redukovány na pouhé zájmové organizace, oprávněné podávat návrhy, avšak nemající právo vládnout. Dalším překvapivým rysem je návrh na existenci čtyř rozhodovacích úrovní místo jediného, na stranickém základu fungujícího parlamentu. První komora by měla pouze rozhodovat o prioritách, zatímco druhá by měla mít na starost implementaci.

Osobně se domnívám, že takové rozdělení by silně zlepšilo kvalitu rozhodování. Nynější situace, kdy parlament musí hlasovat o tisících návrhů, jejichž důsledky nemůže pro nedostatek času přehlédnout, a kromě toho je do značné míry podřízen stranickým vedením, je natrvalo neudržitelná. Návrhy George Sagiho jsou jedním z myslitelných způsobů jak tuto situaci řešit.

Knihla *Studie na téma přímá demokracie* je vhodná jako učebnice občanské nauky na gymnáziích i na vysokých školách. V současné době je příliš radikální na to, aby byla jako taková oficiálně uznána. Věřím však, že za několik let bude oceněna tak, jak zasluhuje. Prozatím ji lze doporučit všem, kdo chtějí z vlastního zájmu lépe porozumět své politické současnosti a budoucímu politickému vývoji.

Jiří Polák, srpen 2000

P

PŘEDMLUVA

Prožil jsem neklidné doby. Strádání, které bylo dědictvím po Rakousko-Uherské říši, nacismus, válku, následné zpustošení, smrt, útěk, komunismus, revoluci a život emigranta. Nakonec jsem našel mír v Kanadě. Tyto události ve mně vypěstovaly smysl pro sociální spravedlnost. *Studie na téma přímá demokracie* vám dává nahlédnout do oblasti mých zájmů. Snažím se zodpovědět některé znepokojující otázky: proč je naše společnost tak divoce kompetitivní a konfrontační? Jak můžeme žít v míru a ve spolupráci?

Nejpalčivější problém naší civilizace je zabránit negativním následkům „*dvojího potenciálu*“. Vědecká, technologická a ekonomická infrastruktura má totiž dvojí potenciál. Můžeme vytvořit bezprecedentní všeobecný hmotný a kulturní blahobyť, využijeme-li pozitivní potenciál, zatímco potenciál negativní by mohl ukončit naši civilizaci. Lidstvo musí přijmout ryzí principy spravedlnosti a zastavit destruktivní společenské chování, které je zodpovědné za úpadek vyznačující naši éru.

Jsa přírodovědecky vzdělán a také na základě studia socio-politických věd, ekonomie a filosofie, zahájil jsem svůj výzkum od základu. Je teď jasné, že jsme si opravdu rovni jen co do našich „*primárních potřeb a zájmů*“. Avšak naše „*žádosti*“ a touha po vlastnictví nebo po dosažení něčeho jsou velmi různé. Tyto „*terciární*“ pudy vedoucí k bažení po něčem, co přesahuje naše potřeby, jsou zodpovědné za všechno to dobré a velkolepé, co lidstvo dokázalo, jakož i za většinu špatných aspektů naší civilizace; za moderní prostředky masové destrukce ve stínu přepychu, strádání, hladomoru a smrti. Lidské potřeby a žádosti jsou zodpovědné za všechny dobré i špatné věci v životě. Proto jsem

je přijal za základ pro racionální vývoj společenské etiky, koncept „*morálky přežití*“, která, bude-li implementována, by mohla ochránit budoucnost civilizace.

Jak jsme zabředli do této hrozné éry? Naše divoce soutěživá a konfrontační éra je paradoxální odchylkou od sdílení kooperativního života ranných lidských skupin. Studium skupin od jejich prvopočátku ukazuje s přesvědčivou jasností nesmírný význam Vůdců (s velkým V) ve vývoji lidské civilizace.

Nejzdatnější a pozitivně myslící Vůdci vynalezli a vytvořili věci prospěšné jim jakož i společnosti. Nejzdatnější, ale bezohlední vůdci jsou zodpovědní za většinu stinných stránek lidské civilizace.

Z těchto studií vysvitlo řešení jak přetvořit společnost v mírovou a kooperativní morální demokracii. Má „*skupinová teorie*“ ukazuje, že politické systémy a vůdci jsou většinou zodpovědní za vadné aspekty nynější doby. Společenská morálka a systémy vládnutí by mohly být značně zdokonaleny prostými občany. Noví vůdci, zanícení „*Usnadňovatelé*“, podobně jako „*zakládající otcové*“ Spojených Států, budou koncipovat zdokonalené ústavy. Budou připravovat cestu ke skutečné demokracii. První změny mohou nastat v cizích zemích a nebo v malých obcích a osvědčí-li se, budou se pravděpodobně šířit.

Vypracoval jsem určité principy mírové koexistence a model samovlády. Není vytesán do kamene. Rovněž odkazuji na teorie a modely demokracie vypracované jinými. Obětujete-li čas na přečtení této knížky, může se Vám to vyplatit. Může některé čtenáře inspirovat k tomu, aby zdokonalil její závěry a jiné, aby vytvořili lepší teorie a modely. Má nejrůznější naděje a cíl mé práce je pomoci zvrátit negativní potenciál nynější politické éry.

George S. Sagi Leden 2000

DODATEK K PŘEDMLUVĚ

Lidstvo začíná procházet nebezpečným obdobím dějin civilizace. Rozum nám říká, že pouze skutečná, t.j. přímá demokracie může zachránit svět před nebezpečnými ekonomickými a jinými katastrofami. Takové předpovědi jsou potvrzovány touto studií. Věnujeme zde zvláštní pozornost kategoriím lidské potřeby, nezkrotné lidské žádosti, hamižnosti a specifické skupinové zájmy. Ty tvoří nedílnou součást degenerujících aspektů reprezentačního systému. Rostoucí polarizace mezi bohatými a chudými národy a nekoordinovaný růst vedou nutně k závěru, že reprezentace výlučně profesionálními politiky nemůže zachránit budoucnost civilizace. Demokracie musí být praktikována a chráněna přímo lidem.

Světová ekonomie je dominována gigantickými multinacionálními globálními podniky. Ty podporují profesionální politiky, kteří ovládají národní politiku a soutěží o globální nadvládu. Jejich hlavní motivace je zisk, obohacování a moc. Toto jsou skryté příčiny nebezpečí. Jiné ohrožení je skutečnost, že velká část zeměkoule je chudobná a nevyvinutá. Naproti tomu žijí jiní lidé v relativním přepychu. Miliony lidí mají nedostatek jídla a mnozí přímo umírají hladem. Tato anomalie by nemusela existovat. Přes zločiny proti prostředí je svět schopen produkovat dost potravy pro nasycení celého lidstva. Bohaté průmyslové země by mohly pomáhat chudým národům při zlepšování jejich životní úrovně. Ukazuje se, že smysluplná pomoc je jejich vlastním zájmem. Účinná pomoc by vytvořila podmínky pro export a pracovní příležitosti v bohatých zemích. Rovněž by zmenšila pravděpodobnost násilí a terorismu ze strany desperátních a fanatických jedinců. V dlouhodobé perspektivě je tu slabá naděje, že by vědomí vlastního zájmu mohlo přimět světové vůdce k tomu, aby zahájili masivní, skutečně demokratické reformy.

Bude-li pokračovat růst produkce, budou zviditelněny problémy s ním spojené. Během nějakých dvou desetiletí bude globální trh nasycen a bude dominován třemi nebo čtyřmi divoce soutěžícími obchodními bloky. To by mohlo vést ke globálnímu utlumení a k vojenským konfrontacím ve velkém měřítku.

Možnost zahájení masové destrukce fanatickými jedinci vytváří politické nebezpečí. Globální nespravedlivost nejednou vedla k násilným revoltám a odplatám. Nespravedlivý světový řád zvýší globální polarizaci a vyvolá rostoucí hněv. Nové, rafinované, neodhalitelné a přenosné, prostředky masového ničení budou pravděpodobně použity jako odplata. Použití těchto škodlivých látek nemůže být zabráněno donucováním ani vysoce technologickým válečným úsilím.

Politici reprezentanti nemohou úpadku zabránit. Společná moudrost lidu je to jediné, co může ochránit lidstvo před budoucími hrozbami. Kritická otázka je: jak přeměnit politickou demokracii a její upadající reprezentační systém v demokracii dobře fungující a mírumilovnou?

Průkopníci nazývající se *přímí demokraté* (DD) chtějí ukazovat lidem cestu k takové nutné přeměně. Chtějí se distancovat od politicky zaměřené *nepřímé* reprezentační demokracie. Přímí demokraté věří, že – dostanou-li šanci – budou lidé jednat racionálně a že ochrání lidstvo před destruktivními ekonomickými silami ve prospěch budoucích generací. Tato studie předkládá čtenáři některé principy a metodu, která – jak věřím – by mohla v průmyslově vyspělých zemích vést postupně a nenásilně k tomuto cíli.

Existují i jiné teorie a modely, z nichž některé jsou stručně popsány v této Studii. Někteří z vůdců přímé demokracie věří, že demokratické reformy uvnitř reprezentačního systému budou postačující pro ochranu základních potřeb a primárních zájmů lidu a budoucího lidstva. Takové protichůdné názory vyvolávají v DD hnutí rozpory a štěpení.

Existují dvě hlavní kategorie. Většina z t.zv. *umírněných* přímých demokratů chce, aby politici reprezentanti uzákonili právo občanů na iniciativu a referendum. Toto právo je běžně označováno jako právo na I&R, které by mělo být lidu poskytnuto politicky ustavenou vládou. Když podpoří dostatečný počet občanů právně platnou formou iniciativu pro uzákonění referenda, bude zákonodárné shromáždění nuceno takovou reformu odhlasovat. Tímto způsobem mohou být zastaralé systémy a zákony měněny nebo zavrhovány a nové mohou být uzákoněny. Nevhodní reprezentanti mohou být odvoláváni.

Tzv. *radikální* průkopníci PD se nedomnívají, že budoucnost lidstva může být zajištěna reprezentačním systémem. Skutečnost ukazuje, že samotná politická reprezentace je příčinou ohrožení. Domnívají se, že záchrana civilizace je ve vlastním zájmu lidu a že tedy lidová samovláda nutně povede k tomuto cíli.

Radikální demokraté podporují všechny pokrokové snahy o posílení soudobých demokratických systémů. Chápu, že nenásilná transformace ve směru přímé demokracie může být dosažena jen postupně, krok za krokem. Jejich dlouhodobé poslání je v podpoře lidu při ustavování lidovlád nejprve v jednotlivých zemích a pak globálně. Tyto dalekosáhlé cíle jsou zesměšňovány politiky aniž se poskytne informace o principech a metodách PD. Bohužel i někteří umírnění sdílejí tento názor.

Přímí demokraté mají také různé názory na metody vedení. Většina umírněných patří mezi neformálně organizované skupiny. Komunikují spolu prostřednictvím nekontrolovaných e-mailových serverů jakožto *abonenti*. Jiná skupina je pod vedením prezidenta nebo předsedy a umírnění se mohou k takové hierarchické organizaci přidávat. Politika a aktivity jsou tu v podstatě kontrolovány vedoucím organizace. Nejsou tu žádná formální kritéria členství kromě poplatků. Poněvadž jsou členové roztroušeni po různých zemích, mají malý přímý vliv na politiku předsedy tohoto globálního hnutí. Předseda nebo prezident managerského typu dělá většinu rozhodnutí sám. Nepotřebuje všeobecný souhlas. Nemusí mít ani souhlas svých roztroušených členů rady. Úspěch nebo neúspěch PD tak závisí na schopnostech a morální síle tohoto hierarchického vůdce.

Přes skromné cíle a nejistotu úspěchu jsou radikální členové PD přízniví všemu úsilí o zlepšení reprezentačního systému. Avšak nevěří, že političtí reprezentanti kdy nechají lidi, aby si vládli sami. Je velmi nepravděpodobné, že politici mohou ochránit budoucnost civilizace před velkými katastrofami.

Radikálové věří ve formální kooperativní hnutí. Vyjadřují své cíle v kolektivně formulovaném *Principiálním prohlášení*, které vyhláší právo lidu vádnout si sám ve své společnosti. Mají formální kritéria a pravidla morálního jednání. Jejich členové také žijí v mnoha zemích světa, ale diskutují zásady své politiky kolektivně pomocí internetu.

Radikálové se domnívají, že rozhodnutí přijatá většinou 50% + 1 hlasu nejsou opravdu demokratická, poněvadž druhá polovina hlasujících je prostě ignorována. Tato skupina je prostě poražena, její stanoviska jsou ignorována většinou, která se dostala k moci na základě převahy jediného hlasu.

Když je nalezen zdravý princip nebo metoda implementace, zpřístupní ji radikálové jiným skupinám PD kdekoli na světě a všem ostatním lidem. Hnutí je řízeno svým *Koordinačním výborem* (KV), který podléhá týmž pravidlům jednání. Jeho rozhodnutí jsou činěna formálně, na základě kolektivního souhlasu. Toto je skutečně demokratická metoda řízení od zdola nahoru. KV volí *facilitátory* pro určité funkce a kolektivně přiděluje určité úkoly. Při rozhodování se usiluje o konsensus. Jelikož žijí členové po celém světě a nejsou vždy k dosažení, stačí pro rozhodnutí většina dvoutřetinová.

Kolektivní vedení vyrůstající z úrovně prostých lidí je lepší než manažerský typ hierarchického vedení. Kolektivní rozhodnutí vůdců mají větší šanci na přijetí lidovým hlasováním. Radikálové také udržují neformální PD diskusní kanál pomocí internetu, zčásti proto, aby naslouchali inputu z široké základny, zčásti proto, aby šířili své vlastní principy a rozhodnutí.

Naléhavost přeměny v přímou demokracii je nesmírná a celosvětová. Ve všech zemích se musí průkopníci PD hnutí organizovat lokálně. To platí bez ohledu na to, jak intenzivní jsou jejich kontakty internetem nebo jak často se scházejí osobně na konferencích. Potřeba nápravy je v různých zemích různá, takže tyto skupiny nemohou být kontrolovány centrálně jako multinacionální podniky.

Tyto studie začínají zdánlivě bez souvislosti s PD, rozbořem primárních potřeb individuálního a společenského života. Základní potřeby obživy mají svrchovanou důležitost pro oba. Lidské potřeby a egoistické pudy silně ovlivňují vůdce lidské civilizace a jejich organizované skupinové aktivity. Přímí demokraté nejsou žádná výjimka. Tyto sekce jsou podstatné pro pochopení morální křehkosti lidských bytostí. Je těžké vzdorovat lákadlům moci a peněz. Nedostatek jednoty a trvající boj mezi různými skupinami PD může být také chápán ve světle těchto studií. Zapálení přímí demokraté, radikálové, se musí chránit proti egoistickým pudům ve vlastních řadách. Ochranné mechanismy proti zradě poslání, které jsou diskutovány v poslední části, mají prvořadou důležitost pro skutečnou demokratickou transformaci.

1

LIDSKÉ POTŘEBY, ŽÁDOSTI A PUDY

FUNDAMENTÁLNÍ POTŘEBY A PUDY

Je pravda, že jsme si všichni rovni? Ne tak docela. Ani politicky ne. Narodili jsme se nerovni co do těla i duše. Nicméně, příroda vnucuje určité společné potřeby všem živým bytostem a co do našich fundamentálních potřeb jsme si všichni skutečně rovni. Společnost nám vnucuje další základní potřeby a pokouší nás žádostmi – bažením po vlastnictví určitých věcí a po dosahování určitých cílů.

Fundamentální a základní potřeby a žádosti se projevují v lidských pudech, nutících nás, abychom je uspokojovali. Fundamentální potřeby jsou přirozené a tudíž neměnné, zatímco jejich předměty a intenzita základních potřeb a žádostí se mění v různých osobních, historických a geografických podmínkách.

Instinkt přežití se projevuje ve fundamentálním pudu. Všechny druhy musí naplnit své fundamentální potřeby, mají-li přežít. Je samozřejmé, že uspokojení našich fundamentálních potřeb je nezbytnou podmínkou života a mírové koexistence. To jsou společné a rovné podmínky.

Nejsou-li fundamentální potřeby uspokojeny, vede instinkt přežití a zoufalství k agresi. To vede k závěru, že **pro mírovou koexistenci by měla racionální společnost zajistit stejná práva a možnosti pro přežití svých členů.** To, co bylo řečeno, obrací pozornost na jeden ze základních příčin násilných činů.

ZÁKLADNÍ POTŘEBY A PUDY

V interdependentní společnosti vznikají dodatečné potřeby udržení života. Toto jsou základní potřeby přesahující pouhé minimum. Tyto dodatečné potřeby pro udržení života jsou vynucovány tou kterou společností. Snadnost nebo obtížnost života v zemi závisí na rozměrech a na přírodním bohatství dotyčného teritoria, na klimatických podmínkách, na počtu a kulturní úrovni populace a jejím politickém systému. Tyto podmínky se mění s časem a místem, takže základní potřeby jsou „*historicky podmíněné*“.

Dnes musí většina lidí pracovat, aby se uživila a musí mít peníze. Nikdo nemůže mít zaměstnání nebo podnikat, aniž by měl určité vzdělání. Proto se **možnost obživy, nabývání peněz a vzdělání stávají základními potřebami**. Tyto potřeby jsou typické, ale existuje řada dalších. Např.: doprava je základní potřebou ve velkých moderních městech. V moderní společnosti nemohou lidé bez peněz živit sebe ani rodinu – ať už nabývají peníze jakým-koli způsobem. Minimální standardní příjem, existuje-li, má rozhodný vliv na životní podmínky nejméně schopných členů společnosti. Vedle osobní kvalifikace jedince, také ústava a zákony země silně ovlivňují hmotné a kulturní zdroje národa.

Lidé musí sdílet dostatečný díl společenských prostředků, což znamená uspokojivé životní podmínky. Všeobecný blahobyt je ve většině průmyslových demokracií zajištěn, avšak jinde existuje nutnost usilovat o lepší životní podmínky. Dostatečný díl neznámá, že každý jedinec by měl mít stejný podíl na disponibilních prostředcích země. Znamená jen, že i nejméně schopní členové společnosti by měli mít možnost uspokojit své základní potřeby a dosáhnout uspokojivé životní úrovně. Taková úroveň může být v mnoha zemích dosažena aniž by se penalizovali jedinci, kteří zvyšují všeobecný společenský blahobyt, čímž dosahují nadprůměrných osobních výhod.

Disponibilita hmotných a kulturních zdrojů je různá v různých zemích a regionech. Dostatečný díl proto není všude stejný. Přes nynější nestejně rozdělení prostředků na zeměkouli by měli být všichni občané schopni uspokojit stejnou měrou své základní potřeby v kterékoli zemi.

V některých částech světa existuje do nebe volající nerovnost, způsobující, že lidé umírají hladem. Tato nespravedlnost by mohla být eliminována, kdyby demokratičtější vedení provedlo racionální změny. Budoucnost strádajících národů závisí na **efektivní a smysluplné pomoci** ze strany vyvinutých národů.

— | | —

— | | —

Ať je tato myšlenka jakkoli racionální a morální, nelze čekat, že prostřečky světa budou v brzké době k dispozici na základě rovnosti. Náprava křiklavých nespravedlností je však racionálním a morálním cílem.

TERCIÁRNÍ ŽÁDOSTI A PUDY

Mluvím zde o lidských tužbách vlastnit věci a dosahovat určitých cílů. Lidské tužby nejsou nutně základní potřeby. Vyvolávají pudy přesahující základní potřeby a nemusí jít o potřeby nezbytné, avšak přesto jsou velmi důležité svým vlivem na životní podmínky. Terciární žádosti je zvláštní kategorie. To neznamená, že jsou méně důležité než fundamentální nebo základní kategorie potřeb. Dominantní pozitivní a negativní terciární pudy měly naopak ohromné důsledky pro vývoj lidské civilizace.

Osobní cíle a ambice jsou silně ovlivněny kulturními podmínkami a vlivy, které mají dalekosáhlé důsledky. Někteří lidé usilují o bohatství, moc a status, nebo jsou motivováni podobnými egocentrickými pudy. Jiní jsou inspirováni vědou nebo uměním a jsou hrdí na to, co dokázali. Nezištní jedinci pomáhají ostatním, aby žili lépe a zdravěji, aby měli dost jídla a dobré bytové podmínky. Nespočetné jsou typy lidských tužeb po dosažení určitých cílů. Můžeme snadno rozpoznat terciární povahu těchto pudů když si představíme jedinou osobu izolovanou od společnosti. Takový člověk by neměl terciární pudy. Ten, kdo je naprosto izolován od společnosti, by neshromažďoval bohatství a neměl by možnost kontrolovat jiné a vládnout jim. Peníze, moc a status by neměly smysl a takový člověk by nemohl být hrdý na to co dokázal. Dosahoval by pouze osobní uspokojení.

Terciární aspekt lidského chování vzniká z biologické tendence myslet a jednat kreativně, zkoumat a dosahovat něčeho pro vlastní zisk. V izolaci slouží tato velká biologická tendence pouze primárním zájmům jedince a – což je to hlavní – neovlivňuje jiné. Avšak ve společnosti mají terciární aspekty chování ohromné důsledky pro život komunity.

Nejvelkolepější a nejprospěšnější výdobytky lidstva, jakož i jeho nejnegativnější a nejdestruktivnější výtvoř, jsou výsledkem terciárních tužeb po vedení lidí a po jejich organizování. Slepé honění se za penězi, za ekonomickým růstem, za ziskem a statusem se může stát posedlostí, přesahuje-li osobní užitek. Podniky mohou být společensky užitečné nebo škodlivé. Zda společnost jde dopředu a prosperuje, nebo naopak upadá a směřuje k zániku závisí na

rozsahu svobod. Morální společnost by neměla regulovat vytváření neškodných a užitečných věcí. Musí však brzdit škodlivou a destruktivní činnost motivovanou terciárními pudy.

Má-li společnost dost potravy, dost bytů a ošacení a podílejí-li se masy dostatečnou měrou na disponibilních prostředcích, je společenský život mírumilovný. Za takových podmínek také kvetou vědy a umění. Naopak, jsou-li vedoucí osobnosti posedlé negativními terciárními pudy, musí mnoho lidí bojovat o přežití. V takových špatných společnostech masy hladoví a mnozí lidé jsou bez domova a bez vzdělání. Za takových podmínek se stává společenský život sotva snesitelným a chaotickým.

Budoucnost lidstva může záviset na tom jak brzy si vůdci národů uvědomí potřebu omezit excesy negativních lidských pudů. Dostatečné uspokojování základních potřeb a společensky pozitivních žádostí by mělo být chápáno jako „*prvořadý zájem*“ všeho lidu. Lidský vývoj a pozitivní terciární pudy vytvořily dostatečnou základnu pro odstranění propasti mezi majetnými a nemajetnými lidmi a národy. Popírání základních potřeb lidských bytostí a ignorování jejich utrpení není nutné ani logické. Takový postoj teď ohrožuje dlouhodobé přežití lidské civilizace. Darwinovská otázka zůstává otevřena: je lidský druh schopen přežít? To bude záviset na správném užívání našich myšlenkových schopností. Vyvinuli jsme se od dávné nezávislosti založené na sbírání potravy ke komplexním společnostem vzájemně naprosto závislých jedinců. Vytvoří-li lidská kultura správné podmínky, které umožní blahobyt světové populace a mírovou koexistenci, bude tato kultura vzkvétat. Proto zkoumáme fundamentální a základní prvky nutné pro udržení života a jeho nežádoucí terciární aspekty.

2 MORÁLKA PŘEŽITÍ

Morálka přežití je odvozena ze závěrů části 1. Jejím účelem je najít kritéria pro morální zásady, které mohou vést k uspokojivým životním podmínkám a k mírové kooperativní koexistenci. Morálka je koncept týkající se dobrého a špatného chování. Náboženské druhy morálky jsou božími příkázáními a příkázáními jiných duchovních institucí a nepotřebují být pro věřící dokazovány. Avšak dobrá a špatná společenská morálka musí být ospravedlněna rozumem. Společenská morální kritéria jsou definována národními ústavami a zákony. Kromě morálních doktrin, odvozených principů a zákonů je osobní chování rovněž ovlivněno zvyky a tabuizovanými problémy.

Dobré společenské zásady by mohly zajistit blahobyt všemu lidu. V morálně vyspělé civilizaci by nikdo neměl trpět nedostatkem. Osvobození od nedostatku je elementární a minimální požadavek, který musí být chráněn zákonem. Ústavou zaručené uspokojování fundamentálních a základních potřeb by mělo být důležitou podmínkou společenské harmonie a mírové koexistence. To bude vyžadovat uzákonění určitých omezení rozsahu práv a svobod. Jsou-li určitá práva a svobody špatně definovány, jsou-li příliš liberální, může dojít k nešťastnému vývoji. Kdyby byly práva a svobody absolutní, vznikla by anarchie. Aristotelovo „*zlaté pravidlo*“ je umírněnost a tudíž by měly být společensky škodlivá práva a svobody omezeny.

Přes různý původ mohou být morální doktriny velkých náboženství a mravních zásad založených na rozumu v souladu. Na příklad: vražda je zakázána „*desaterem božích příkázání*“ a většinou velkých náboženství, což platí i o demokratických právech a o morálce přežití. Avšak v doktríně „*nezabiješ*“ není upřesněno co se má rozumět vraždou. Z principiálního hlediska se toto příkázání vztahuje na samotný akt zabití a nestanovuje rozsah pojmu vražda .

Budou-li „*fundamentální a základní potřeby přežití*“ zakotveny v ústavě a v zákonodárství, rozšíří se rozsah ochrany života. Morálka přežití zvětšuje ochranu lidské existence tím, že se zaměřuje na potřeby našeho přežití.

Život může být společností znásilňován dlouho před smrtí. Více než 300 let existuje dávná revoluční zásada, že „*všichni lidé jsou narozeni rovnoprávní... s určitými nezcizitelnými právy, mezi nimiž jsou život, svoboda a snaha být šťasten.*“ (USA, Provolání nezávislosti: Deklarace lidských práv) Tato zásada nestačí pro ochranu života. Rozsah těchto práv není definován. Lidé mohou umírat přechasně, neznatelně, pomalu, z nedostatku potravy, následkem špatného zdravotnictví, nebo proto, že se jim nedostává základních životních podmínek. Liberální práva dovolují organizovaným skupinám, aby byly vedeny zlovolnými vůdci k vražedným násilnostem proti rasovým, náboženským a etnickým menšinám.

V našich blahobytných a plýtvajících společnostech jsme my, dobře živení lidé, svědky strádání mnohých, kteří postrádají nejzákladnější prostředky obživy a přechasně umírají. Díváme se na televizní zprávy rozloženi v pohodlných obývacích pokojích a sledujeme umírání milionů hladovějících lidí. Sdělovací prostředky nás nepozorovatelně dělají imunními vůči takovým hrůzám. Zdravý rozum znepokojovaný dlouhodobou udržitelností a lidským soucitem nutí prozíravé jedince usilovat o zlepšení zásad společenské morálky. Soudobé demokratické ústavy a zákony plně nechrání tyto životní potřeby lidu.

Morálka přežití spočívá na elementární pravdě, že každý jedinec se narodil jako unikátní a nadaný nestejnými fyzikálními a mentálními vlastnostmi. Avšak přes tuto nerovnost nelze popřít, že udržení lidského života v plné síle a v plném rozsahu je vrcholně důležité z důvodů soucitu i logiky. Jsme si rovni pouze v našich fundamentálních a základních potřebách. Proto tvrdíme, že **všichni jedinci mají stejné primární potřeby a vitální zájmy, které musí být uspokojeny pro přežití, pro plnou ochranu života a pro udržení společenské harmonie.**

SPRAVEDLIVÉ PRINCIPY V ZÁJMU VŠECH

Základní podmínkou pro dlouhodobé udržení naší civilizace je vytvoření mírových podmínek. A ty opět vyžadují uzákonění ústavních garancí a spravedlivých norem, jinými slovy dobrou společenskou morálku. Kdyby byly

tyto pozitivní podmínky ve společnosti opravdu vytvořeny, postačily by nynější vědecké a technologické prostředky pro vytvoření základny všeobecného hmotného a kulturního blahobytu. Pak bychom mohli budovat na pozitivním potenciálu naší kultury a mohli bychom postupovat ke koexistenci na základě spolupráce. Pro dosažení těchto cílů by se společnost musela přetvořit přijetím společensky dobrých zásad a musela by eliminovat společensky škodlivé chování.

Lidé žili pod různými vládci a v různých politických systémech. Historie učí, že v minulosti bylo dosaženo významných společenských změn a že zákony a společenské normy mohou být dále zdokonalovány. Podle dříve uvedené definice morálky přežití, je společenské chování posuzováno jako špatné nebo dobré, správné nebo nesprávné, na základě „*primárních potřeb a zájmů všeho lidu*“. Zákony musí chránit totální lidské prostředí, včetně prostředí společenského i přírodního. Lidstvo nemůže trvale existovat bude-li pokračovat v destruktivní činnosti v kterékoli z těchto oblastí.

- * Individuální přežití záleží na zachování totálního prostředí, přírodního i společenského.
- * Zachování lidské civilizace je společným zájmem všech členů společnosti.
- * To, co je **morálně dobré** slouží „*fundamentálním*“ a „*základním potřebám*“ lidu, poněvadž ty jsou společnými a rovnými „*primárními potřebami a zájmy*“ všech členů společnosti.
- * To, co je **morálně špatné** narušuje primární potřeby a zájmy lidu.

Uzákonění těchto principů by ochránilo nejzákladnější potřeby každé osoby a vytvořilo by rovnost co do primárních potřeb a zájmů všech členů společnosti. Tyto principy nebrání uplatnění pozitivních pudů a dosahování vyšších odměn za užitečné výkony. Uzákonění spravedlivých norem může být odvozeno z těchto principů, ale jejich implementace bude obtížná. Největší překážkou je skutečnost, že světová populace žije v různých zemích. Některé z nich mají špatné vůdce, špatné zákony, malá teritoria, nepříznivé klimatické podmínky a nedostatečné přírodní a lidské zdroje.

PRÁVA, SVOBODA A ROVNOST

Požadavek práv, svobody, rovnosti a bratrství byl součástí všech reformních hnutí. Tyto revoluční ideály podněcovaly emoce během celé historie. Utlačení se bouřili a pochodovali, provolávajíce tato hesla a mávajíce rudými vlajkami – zkrvavenými symboly sociálních revolucí. Tato hesla, vytvořená radikálním humanismem, jsou nyní zakotvena v ústavách mnoha demokratických národů, ale bez realistické teorie prostředků a cílů jejich implementace. Tyto nedefinované cíle zůstávají pouze jako mlhavé ideály práv, svobod a rovnosti.

Parlamentární demokracie jsou mnohem lepší než diktátorské politické systémy. Avšak práva, svoboda a rovnost nebyly nikdy konkrétně chráněny příslušnými ústavami a pro mnohé lidi jsou silně omezeny. Ne všichni občané mají stejné příležitosti ke vzdělání a pro získání práce. Ženy stále ještě nejsou zcela rovnoprávné a peníze ovlivňují soudní rozsudky. Mnozí lidé nemají zajištěnou zdravotní péči a jsou vystavováni diskriminaci i v jiných důležitých oblastech. Existuje také nerovnost ve zdanění.

Naproti tomu má poměrně malá menšina speciální práva a svobody. V mnohých zemích umožňují neadekvátní omezení křiklavé vykořisťování lidí i přírodních zdrojů. Výroba a prodej zbraní pro jiné účely než obrana je privilegiem nemnohých a existuje proti veřejnému zájmu. Zákony také dovolují výrobu, inzerci a prodej produktů, které škodí zdraví. Kdysi posvátné pravidlo – svoboda projevu a tisku – je nyní zneužíváno sdělovacími prostředky.

Jak může spravedlnost sloužit jedincům, kteří jsou narozeni nerovni? Nejsme všichni stejnou měrou nadáni instinktem přežití? Pouze kombinace morálních a racionálních zřetelů může vyřešit tuto antagonistickou situaci. Morální soucit přikazuje, aby byla každá lidská bytost zabezpečena a šťastna. Je také racionální uspokojovat naše „*primární potřeby a zájmy*“, protože jde o zájmy přežití všech a o nezbytné předpoklady společenské harmonie a mírové koexistence. Těchto cílů může být dosaženo pouze omezením těch práv a svobod, které mohou poškozovat práva a svobody druhých. To je stejný závěr jako v případě spravedlivých norem. Podle zásad morálky přežití **by rozsah práv, svobod a rovnosti neměl poškozovat primární potřeby a zájmy všeho lidu**. Konkrétně:

- * Stejná ústavní práva, svobody a příležitosti by se měla vztahovat na každého jedince za účelem uspokojení „*fundamentálních*“ a „*základních potřeb*“ života.

- * Žádný jedinec, žádná organizace, skupina nebo vláda by neměly mít právo znemožnit druhým přístup k adekvátnímu podílu na disponibilních zdrojích obživy.
- * Každý jedinec by měl mít stejné právo, svobodu a možnost těžit z hmotných a kulturních prostředků společnosti pro uspokojování společensky neškodných osobních „*přání*“.
- * V zápasu o dosažení osobních cílů, mimořádných odměn a privilegií by neměl žádný jedinec nebo zájmová skupina mít právo poškozovat primární potřeby a zájmy lidu.
- * Lži, osočování, nepodložená obvinění nebo zprávy, hrozby i násilí proti jedincům nebo identifikovatelným skupinám by měly být protizákonné.
- * Spravedlivou povinností demokratické společnosti je chránit tato práva a vynucovat omezení škodlivých privilegií.

Některé z těchto principů nejsou chráněny zákonem v soudobých demokraciích. I když jsou tyto principy zakotveny ve formě vznešených ideálů, zůstávají v plném rozsahu zákona nenaplněny a nechráněny. V některých ohledech jsou podobny biblickému přikázání „*milovati budeš bližního svého*“, což je velkolepý morální požadavek, ale těžko splnitelný a nevynutitelný.

Vznešené ústavní principy by měly být doplněny zákony obsahujícími dobře definované prostředky nutné pro dosažení cílů. Za účelem dlouhodobé udržitelnosti naší civilizace musí být ústavy a zákony upřesněny tak, aby nejen hlásaly práva a svobody, nýbrž i poskytovaly rozumné příležitosti pro zajišťování těchto privilegií. Láska a respektování našich bližních jakož i opodstatněná starost o naši budoucnost jsou reálné pouze když jsou vyjádřeny v konkrétních, uzákoněných normách.

Tyto požadavky jsou zejména naléhavé v zemích, kde jsou lidé vystaveni strádání. Soudobé demokracie by měly rovněž zavádět zlepšení. Jejich ústavy zajišťují určitá práva a svobody a obsahují vznešené ideály spravedlnosti, svobody a rovnosti, ale dovolují i prohřešky proti těmto zásadám. To by mělo být napraveno než bude pozdě.

3 SKUPINOVÁ TEORIE SPOLEČNOSTI

RANNÉ SKUPINY – SKUPINOVÝ IMPERATIV

Tato studie začíná, jako dříve, od samého základu, od našich potravu sbírajících předků, k vytváření rodin, klánů, kmenů až po neustále rostoucí koncentraci lidí do větších a větších skupin. Tato analýza se zaměřuje na:

- * Důvody vzniku dávných skupin.
- * Příčiny „*diferenciace*“ a „*diverzifikace*“ skupin.
- * Vynořování se, role a vliv vůdců.
- * Vývojový přesun od ranné soběstačnosti k totální interdependenci.
- * Přesun od kooperativní ke konfliktní, soutěživé koexistenci.

Lidští předkové se začali shromažďovat do kooperativních skupin za účelem zlepšení vyhlídek na přežití. Tuto biologickou tendenci chápeme jako „*skupinový imperativ*“ za účelem ochrany a zlepšování života. Členové izolovaných ranných kmenů sdíleli prostředky a žili ve spolupráci a míru. Spolupráce byla společným zájmem, měli-li přežít. Kmenoví vůdci se vynořovali spontánně na základě svých kvalit nutných pro společný prospěch vůdců i vedených. Dávná kooperativní koexistence silně kontrastuje s nynějšími antagonistickými vztahy, které jsou typické pro soudobou civilizaci. Přirozeně tu vzniká otázka: Proč už nežijeme v míru?

Antropologie nám poskytuje pravděpodobný obraz života ranných lidských bytostí. Osamělí, izolovaní, potravu sbírající předkové nejsou vhodnou základnou pro skupinovou analýzu, ale představují ostrý protiklad ke koexistenci v obcích. Pro tuto studii není důležité rozhodnout co bylo významnější

v tendenci vytváření rodin a postupné sdružování se do klánů a kmenů: role lidského instinktu nebo intelektu. **Je důležitější rozpoznat fundamentální donucení přírodou, lidské potřeby a instinkt přežití, jakožto součásti skupinového imperativu.** Tento pud zlepšoval šance na přežití a dosažení všeobecného blahobytu jedinců, kteří žili ve vzájemné izolaci dříve než se začali shromažďovat do kolektivních a kooperativních skupin.

Život ve skupině také pomáhal zajišťovat přežití lidského rodu tím, že usnadňoval sexuální uspokojování, čímž přispíval k neustálému růstu lidské populace na zeměkouli. Imperativ shromažďovat se do ranných skupin nejen zvyšoval šance na přežití, nýbrž rozvíjel i dříve neznámé interakce, většinou pozitivní terciární pudy. Vynikající fyzické schopnosti, duševní nadřazenost a pudy vedoucí k vynalézání primitivních zbraní a nástrojů lovu vnukaly respekt, ocenění, jakož i závist. Nejsilnější a nejtalentovanější jedinci dosahovali větších výhod díky svým vrozeným kvalitám, ale z jejich výkonů těžil i každý člen skupiny.

To jsou příklady ranných pozitivních projevů společensky užitečných pozitivních aspektů terciárních pudů. Naznačují jejich důležitou roli v rozvoji lidské civilizace. Přežití bylo hlavním důvodem života v obci. Ale společenský život také rozvíjel pocit příslušnosti k vlastní rozšířené rodině, pocit ochrany a péče.

Jak můžeme tak dobře vědět co se dalo v dávných společnostech? Na štěstí existovaly v severní a jižní Americe a v Australii mnohé primitivní prapůvodní kmeny v době, kdy byly objeveny. Některé kmeny v ohromných pralesech brazilské řeky Amazonky zůstaly izolované do nedávna. Encyklopedický souhrn popisuje život eskimáků (inuitů v původním jazyku) nalezených na severu Kanady, Norska, Grónska, Islandu a Aljašky: „*Společenská organizace mezi eskimáky je druhem primitivního komunismu. Pouze suroviny jako zvěřina a ryby jsou v kolektivním vlastnictví; avšak výrobky jako vybavení pro lov a rybářství, domácí nástroje a oděvy jsou považovány za soukromý majetek. Eskimáci nemají žádné krále ani náčelníky, žádnou vojenskou organizaci ani vojsko nebo policii a žádná vězení.*“ (Funk a Wagnalls, V. 9, s.153, 1975)

Důkazy o mnohem starších životních podmínkách v obcích byly objeveny od r.1970. Archeologové Mary a Richard Leakey a jejich následovníci odhalili důkazy kooperativních aktivit ranných hominoidů z doby před dvěma až třemi miliony let. (Potravu sdílející chování protolidských hominoidů. Glynn Isaac, Scientific American, Human Ancestors, Freeman Pub. 1979) Tito protolidští předkové sdíleli potravu, měli zřetelná teritoria

a domácí základny. Lovili ve skupinách a „*Tvořili svazky, které nazýváme manželství, zahrnující vzájemné ekonomické vztahy, společnou zodpovědnost za výchovu dětí a restrikce v oblasti sexuální sféry.*“ Šlo o dlouhodobé partnerské svazky mezi samcem a jednou nebo více samicemi. Jiné autoritativní články také popisují kooperativní život v obcích uvnitř skupin studovaných v nedávné době.

Dnes žijeme v mnohem větších obcích, městech a národních státech. Vznikly nesčetné podskupiny, které existují uvnitř těchto větších skupinových formací. Totální nezávislost z doby sbírání potravin byla přeměněna vývojovými změnami v totální interdependenci. Všichni jsme závislí na druhých co do uspokojování našich potřeb a přání.

Hybnou silou vývoje civilizace byl skupinový imperativ, myšlení a kreativní schopnost lidských bytostí. Lidé se zřekli nezávislosti dobrovolně a postupně se stali členy totálně interdependentních a vzájemně provázaných moderních společností. Avšak, **paradoxně, lidská vynalézavost postupně vedla ke kompetitivní, konfliktní koexistenci.**

Máme teď zákony, omezení, pojmy práva a spravedlnosti, jakož i zbraně masového vraždění. Můžeme teď být chápáni jako civilizovaní barbaři žijící uvnitř nepřátelských, život ohrožujících národních skupin. Život je prosycen komplikacemi a nejistotou ohledně budoucnosti.

Lze to shrnout takto: Nejdůležitější důvody pro vznik ranných skupinových formací byly, že:

- * došlo ke zvýšení individuálních šancí na přežití,
- * zlepšily se možnosti sexuálního uspokojení a reprodukce,
- * byla zavedena vzájemná zodpovědnost za výchovu dětí,
- * zlepšila se obrana proti hrozbám pocházejícím z živé i neživé přírody,
- * zlepšilo se zásobování potravou koordinací lovu,
- * zlepšila se individuální životní kvalita sdílením potravy a učením se z vynalézavosti a inovativního talentu druhých,
- * rozvinula se kooperativní koexistence, což přineslo vzájemné výhody nadaným vůdcům i vedeným,
- * rozvinul se smysl pro společenství, pocit bezpečí a přináležitosti k vlastní skupině.
- * Celkem vzato se život v obcích ukázal být prospěšným pro „*uspokojování primárních potřeb a zájmů všech členů skupiny*“.

RŮST SKUPIN

Bezpečnost a dobře zaopatřený život v obcích byl mírumilovný a harmonický uvnitř izolovaných skupin. Poskytoval volný čas pro přemýšlení, objevy a zlepšování životních podmínek. Jedinci nadaní vynikajícími schopnostmi myslet a jednat dali skupině lovecké nástroje, zbraně a pomůcky. V takových příznivých podmínkách se populace kmenů začala zvyšovat. Růst vedl ke zvýšené potřebě shánět potravu a rozšiřovat teritorium.

Je paradoxní, že to byl všeobecný blahobyt a růst co ukončilo éru mírumilovného života izolovaných skupin. Zvýšená potřeba potravy a teritoria vedla ke střetům zájmů a ke konfrontacím. To byly první negativní důsledky růstu, které ukončily dobu harmonické koexistence. Společným kořenem nepřátelství byl strach, ohrožení přežití, nedostatek zásobování potravou, který vedl ke vpádům do lovišť jiných kmenů. Bylo to ohrožení životních podmínek, které vedlo k ranné agresi. Zemědělství a chov zvířat ještě nebyly objeveny, takže jediný způsob jak přežít bylo násilné rozšiřování teritorií pro ochranu vlastního života. Kmenová agrese byla slepým živočišným bojem o přežití.

Nejchytřejší a nejmocnější skupiny dokázaly rozšířit svá teritoria a jejich populace rostly rychleji než populace méně schopných skupin. Dovedné skupiny žily lépe a jejich talent jim zpravidla zajišťoval privilegované postavení vůči jiným skupinám. Od této doby začaly pozitivní rysy lidského vývoje růst společně s jeho negativními aspekty. Začínala nová éra střetu zájmů, éra rostoucích rozdílů mezi schopnějšími a méně schopnými skupinami. Tato primitivní civilizace soupeřících ranných skupin hnaných konfliktními pudy přežití byla předchůdkyní moderních národních států.

ROSTOUCÍ DŮLEŽITOST MOZKU, DIVERZIFIKACE, DIFERENCIACE A VYSTUPOVÁNÍ VŮDCŮ

(Pojem vůdcovství se vztahuje na speciální osobní schopnosti, které ovlivňují vlastní společnost v dobrém nebo špatném smyslu. Vůdce definujeme jako „osobu, jejíž aktivita má důležitý vliv na skupinu nebo skupiny, národ nebo civilizaci“. Definice vůdcovství je v podstatě stejná.)

Vývoj ranné civilizace vedl ke konfliktům mezi potřebami kmenů, konfliktům, které se množily zprvu pouze navenek, mezi různými skupinami. Mírová

koexistence se však postupně zhoršovala i uvnitř skupin. Rozdíly mezi individuálními schopnostmi dávaly vznik srážkám mezi vnitřními zájmy uvnitř skupin, které dříve žily harmonicky. Kromě instinktu vedl lidský mozek lidstvo od pudové, živočišné existence k prudkému rozvoji aktivit a zájmů nynější kultury.

Nejnadanější jedinci se stali vůdci lidské civilizace. Nejchytřejší členové ranných skupin se naučili využívat přírodní zdroje. Vyráběli užitečné věci, vynalézali zlepšení pro vlastní potřebu a sdíleli je s ostatními členy skupiny. Tito chytří jedinci nakonec také pochopili, že mohou své mimořádné schopnosti využívat pro dosahování výhod pro sebe samy. Jejich vůdcovství jim přinášelo osobní zisk.

Účelem této kapitoly je ukázat v hrubých rysech, jak postup lidského vývoje na základě intelektu měl dva důležité, ale různé následky. Využívání přírodních zdrojů a výsledků vynalézavosti bylo zpočátku pozitivní. Plody tohoto vývoje byly sdíleny členy skupiny a přinášely jim prospěch, poněvadž zvyšovaly všeobecný blahobyt a šance na přežití všech. Avšak negativní vynálezy lidského intelektu postupně měnily rannou kooperativní kulturu v soutěživě a konfliktní společnosti.

I ten nejméně vzdělaný člověk je schopen učit se pozorováním nebo komunikováním s jinými a je mnohem důmyslnější než kterýkoli jiný primát. Máme také sny a můžeme dělat hypotézy, vynalézat fantastické věci, jevy a události. Mysl dokáže vymýšlet mýty, dobré a špatné mocnosti a oduševnělé bytosti. Tyto pomyslné abstrakce lidské mysli jsou odvozováním neznámého ze známého. Fungování lidského mozku má dalekosáhlé praktické následky. Stejně jako fyzická dovednost a síla umožňují vynikající duševní vlastnosti kreativním jedincům získávat privilegované vůdčí pozice pro sebe samy.

Talent, ideje, vynálezy a aktivity mohou být buď prospěšné nebo škodlivé. Výjimeční lidé byli schopni ovlivnit život celých společností od počátků lidské civilizace. Bohužel však vytvářel lidský intelekt kromě pozitivních výsledků rostoucí měrou i změny zhoubného charakteru. To jsou „*negativní terciární žádosti*“ – uspokojování vlastních zájmů bez ohledu na špatné následky pro ostatní, bažení po moci a vládě, jakož i emoce typu lakotnost a závist.

BĚHEM ZAZNAMENANÉ HISTORIE VYVĚRÁ VĚTŠINA SPOLEČENSKÝCH PROBLÉMŮ Z NEGATIVNÍCH PUDŮ VŮDČÍCH JEDINCŮ A Z INSTITUTE VŮDCOVSTVÍ.

V ranné historii jednali vůdci na vlastní pěst. Postupně si uvědomovali výhody spojené s tvorbou vnitrosociálních podskupin, které mohly doplňovat jejich vlastní schopnosti, rozšiřovat jejich teritoria a zvyšovat jejich efektivitu a moc. Někteří z nejschopnějších členů společnosti užívali své vynikající schopnosti výlučně pro sebe, bez ohledu na neblahé následky pro jiné členy společnosti. Vůdci takového vývoje zvyšovali svou moc tvorbou cechů, zájmově organizovaných profesí a pak sdružováním výrobců, odborů a nesčetných jiných podskupin uvnitř větších skupinových společností. Éra kooperativních skupin byla u konce a došlo k rozdrobení společnosti na různé zájmově a soutěživé podskupiny.

Tyto speciální zájmové skupiny a jejich vůdci sledovali a chránili vlastní prospěch a moc. Vytvářeli společenské, ekonomické a politické problémy. To je důsledek diverzifikace a diferenciací společnosti do podskupin specifických zájmů. Produkce zboží a služeb rostla exponenciálně. Růst produkce potravin šel ruku v ruce s růstem populace. Během několika málo tisíců let se silně zvýšila kvalita bydlení, zdravotnictví, léčiv, odívání a v kombinaci s nesčetnými jinými druhy pokroku vedlo to vše k přibližně trojnásobnému prodloužení průměrného lidského života.

Tato fakta ilustrují kolektivní výtěžky lidstva. Avšak tento pokrok byl dílem relativně malého počtu vůdčích jedinců. Někteří z nich pracovali osamocně v oblasti umění, jiní stavěli kostely, budovali doły a továrny, zaváděli moderní služby – a několik málo z nich dokázalo vládnout celým národům. Tito poslední jmenovaní používali všichni strategie zařazování obyčejných lidí do kooperativních skupin pracujících společně, na základě své odbornosti, pro specifický účel – pro vlastní hmotný prospěch, status a moc. I když vůdčí jedinci byli společnosti v mnohém prospěšní, tím, kdo nejvíce těžil z tohoto vývoje byli vůdci sami.

Dnešní vůdci v oblasti průmyslu, obchodu a v jiném vysokém postavení ztratili z očí racionální smysl kreativity. Původní účel práce a produkce byl uspokojovat lidské potřeby. Dnes vyrábíme i předměty destrukce. Mnozí vůdci se stali otroky bezmyšlenkovitých terciárních ambicí a vedou lidstvo negativním směrem, v protikladu k ranným vůdcům, kteří sloužili společným potřebám a zájmům svého lidu.

Masy většinou následují své vůdce slepě, nebo z donucení. Michael Blake ilustruje chování mas ve svém literárním díle: „*Nemohl jsem chápat – a stále nemohu – jak je možné, že tolik lidí chce být součástí události, s kterou mají tak málo společného... a i když mohu vyjmenovat individuální příčiny takové touhy, pořád nemohu vysvětlit samotný tento jev.*“ (Marching to Valhalla. Williard Books, a Division of Random House. 1996) Tato tužba je jedním z projevů nezmenšeného skupinového imperativu. Je to pocit sounáležitosti s vlastní skupinou a nutkání následovat jejího vůdce.

Závěr, který lze udělat z vývoje skupin a z historie je poučný. Lidstvo potřebuje nové, nesobecké a oddané vůdce. Ušlechtilé a racionální vůdce, kteří dokáží sjednotit většinu tak, aby se zarazila a odvrátila úpadek naší civilizace. Eliminace „*negativního potenciálu*“ naší éry lze dosáhnout pouze racionálnější aplikací lidského myšlení a kreativních schopností.

4 SKUPINOVÁ ANALÝZA MODERNÍ SPOLEČNOSTI

SPOLEČENSKÉ SKUPINY NEBO SPOLEČENSKÉ TŘÍDY?

Organizované společenské skupiny mohou být **definovány jako „představitelky specifických zájmů“**. Tato „skupinová“ definice také platí pro všechny druhy neformálně organizovaných skupin. Některé z nich, jako různé skupiny pro volný čas, mají malý nebo žádný vliv na společnost, zatímco jiné mají ohromný vliv a moc. Nejdůležitější formální skupinové organizace sledují a chrání kulturní, společenské, ekonomické a politické zájmy a cíle. Ze sociopolitického a ekonomického hlediska lze považovat za organizované skupiny i státy, vojenské, průmyslové a komerční podniky, jakož i církve. Ty všechny prosazují a chrání své specifické zájmy.

Společenské třídy nelze přesně definovat. S nástupem průmyslové éry ztrácely postupně třídní kategorie svůj přesný význam. Pojem společenská třída je dnes širokou generalizací a třídní analýza neodhaluje ohromný vliv skupinových organizací na život naší civilizace. Široký pojem společenské třídy je třeba rozložit na specifické vlivné podskupiny. Skupinová analýza skýtá mnohem jasnější pohled na síly, které utvářejí společenské podmínky, než jaký může poskytnout analýza třídní.

Moderní společnost se do značné míry rozpadla a rozrůžnila působením skupinových organizací. Největší skupiny jsou vedeny vlivnými vůdci. Jsou dobře organizovány a vykonávají ohromnou moc a vliv na život a podmínky uvnitř národních států i na globální společnost. Aktivity organizovaných skupin mohou být vědecky analyzovány. Skupinová analýza odhaluje síly, které utvářejí ekonomické, politické a společenské podmínky, v dobrém i ve špatném smyslu. Je tu anomalie, protože všechny naše potřeby jsou uspokojovány

spoluprací lidí, kteří se zabývají produktivní činností, zatímco velké podniky, které je zaměstnávají, jsou zvráceně kompetitivní a konfrontační. V následujících kapitolách začne naše skupinová analýza od národních států a bude pokračovat k nejvlivnějším skupinám a podskupinám zaměřeným na specifické zájmy

NÁRODNÍ STÁTY

Národní státy patří k největším historickým skupinovým formacím. Všechny skupiny prosazující specifické zájmy jsou v podstatě podskupiny uvnitř národních států. Podle konvenční moudrosti je stát ochráncem blahobytu a bezpečí občanů. To by jistě měla být skutečná funkce státu a všech jeho regionálních podskupin. Hluboký pocit přináležitosti k vlastnímu státu, hrdost a láska k národní hymně, vlajce a jiným symbolům identity vzbuzují dojem ochrany vlastním státem. Tyto pocity jsou subjektivní. Žije-li člověk v bohaté zemi, může se cítit relativně šťastným, avšak to neospravedlňuje domnění, že stát jej chrání.

Faktum je, že národní a jiné systémy vlády jsou silně ovlivněny mocnými skupinami chránícími své specifické zájmy pomocí politických reprezentantů nebo autokratických režimů. Stát se stává v první řadě nástrojem a ochráncem nejvlivnějších takových skupin. A pouze v druhé řadě a nestejnou měrou přihlíží k potřebám a primárním zájmům občanů. Životní podmínky se výrazně liší mezi různými bohatými a chudými zeměmi, mezi demokraciemi a diktaturami.

Vnitrostátní situace národních států také vykonává silný vliv na zahraniční záležitosti. **Stát je ve skutečnosti hlavní reprezentant nejmocnějších ekonomických a politických skupin prosazujících své specifické zájmy.**

Kontrolní moc centralizovaného státu je sdílena regionálními a lokálními zájmovými skupinami. Orgány místní správy, krajů a jiných administrativních okrsků jsou také podskupiny pod politickou vládou. Sledují svou vlastní politickou linii a vyhláší zákony na ochranu místních zájmů. Avšak ochrana primárních potřeb a zájmů občanů zůstává vždy sekundární.

Dobrý stát by měl být stejně spravedlivý a soucitný vůči všem občanům, bez ohledu na to, v které části země občan sídlí. Občané mají stejné fundamentální a základní potřeby a primární zájmy v každém regionu země kdekoli na světě. Pod skutečně demokratickou ústavou by byly všechny zákony a veškerá politika identické v rámci spravedlivého ústředního státu.

V morálním a racionálním státu by nebyl důvod mít vládní orgány na nižších úrovních. **Ve skutečné demokracii by neexistovaly různé regionální legislativní orgány, různé zákony a justiční systémy.** Nebyla by potřeba dílčích států, provincií a regionů.

OBECNÍ SAMOSPRÁVA

Segregace vládnoucích politických skupin pokračuje až po obecní úroveň. Křesla v místních zastupitelstvech ve většině obcí jsou obsazena právníky, obchodními reprezentanty a politiky z povolání. Většina z nich jsou představiteli mocných místních ekonomických skupinových zájmů jako stavební podniky, investoři do urbanistických projektů, velké konsultní firmy a místní výrobci. Jejich volení zástupci dominují obecní scéně veřejných záležitostí. Představitelé dělnictva jsou na této úrovni většinou vzácní a v menšině.

Většina lidí platí obecní daň, avšak občané mají velmi malý nebo žádný vliv na způsob obecní vlády. Bytové, komerční a průmyslové kategorie a rozdělení do pozemkových a obytných zón a jejich regulace jsou vitálním zájmem spekulantů usilujících o zisk, projektantů pozemků a sídlišť, kontrahentů a realitních podnikatelů. Úpadek městských center a starých centrálních obvodů, způsobovaný rozšiřováním mnohých měst jak v Kanadě, tak i v USA, je přímým důsledkem politické linie, která podporuje ekonomicko-politické zájmy specifických zájmových skupin. (Týká se to reprezentace ekonomických specifických zájmových skupin ve vládách na všech úrovních.)

OBCHODNÍ SPOLKY

Hlavním cílem spolků obchodníků je dosahovat zisku. Podniky vytvářejí skupiny podporující a chránící jejich specifické obchodní zájmy. Spojují svou moc, aby mohly lépe tyto společné zájmy prosazovat. Užívají metod jako placené kampaně v médiích, placené politické lobbyisty, financování politických stran a jejich kandidátů, aby je protlačily do mocenských pozic. Z hlediska skupinové teorie jsou obchodní spolky podskupiny větších národních skupin. Placené propagační kampaně, nepoctivé a podvodné metody a peníze nepatřičně ovlivňují jak veřejnost, tak i vládu ve vlastní prospěch. (Jako příklady lze uvést falešná svědectví výrobců a inzertní kampaně Amerického sdružení držitelů zbraní.)

PROFESNÍ SKUPINY

Profesní skupiny jsou rovněž protekcionistické spolky, ale pokrytecky se snaží vystupovat jako ochránkyně veřejného zájmu. V mnohých zemích je akademický titul postačující pro získání kvalifikace pro výkon určitého povolání. Avšak v Kanadě a v USA je kromě univerzitní zkoušky ještě nutné být členem profesního sdružení, aby mohl člověk své povolání vykonávat. Profesní skupiny dostávají licenci a právo regulací ve shodě s provinčními nebo jinými zákony. Lékaři, lékárníci, inženýři, architekti, právníci a jiní experti se sdružují do profesních sdružení pro ochranu svých specifických zájmů.

I když mají tyto elitní skupinové organizace svůj etický kodex, přihlédne se k ochraně veřejnosti pouze tehdy, když je podána stížnost na některého člena. Veřejnost by mohla být chráněna nestrannými zákony proti nemorálnímu, špatnému profesnímu chování ve všech oblastech vyžadujících příslušnou odbornost. Je jasné, že jsou to ekonomicko-politické zájmy, které určují udílení specifických zákonných pravomocí profesním spolkům. Nestranné zákony by byly nutně zavedeny ve skutečných demokraciích, kde ochrana občanských a lidských práv, jakož i ochrana vitálních veřejných zájmů vůči nemorálnímu profesnímu chování by byla samozřejmostí.

ODBOROVÉ ORGANIZACE

Dělníci začali vytvářet odborové organizace na počátku industrializace. Pro toto období byly typické dlouhá pracovní doba, nízké mzdy, vykořisťování dětské práce a nezdravá pracoviště. Dělníci, stejně jako mnozí jiní občané, neměli placenou dovolenou, zdravotní péči, pojištění v nezaměstnanosti a jiné sociální vymoženosti. Tyto špatné pracovní podmínky byly hlavní příčinou vzniku socialistických a odborářských hnutí.

Dělníci a horníci se sdružovali, aby zvýšili svou malou individuální moc kombinovanou skupinovou akcí. Stávky proti majitelům byly potlačovány policií, často s použitím síly. Bolševická revoluce a vznik prvního komunistického státu r. 1917 a pak velká globální deprese ve třicátých letech byly silnou výstrahou velkokapitálu a vládám. V demokratických zemích nutila dělnická hnutí politiky uzákoňovat opatření na ochranu práce. Klasický kapitalismus byl organizovaným dělnictvem nucen opustit svou

rigidní ideologii. Kapitalismus byl zmírněn a stal se „socializovaným“ zaváděním tzv. „sociálních jistot“, čímž bylo zabráněno odstranění jeho ekonomicko-politického systému.

Dnes mají velké a dobře organizované odborové organizace značnou politickou moc a vliv. Odbory mohou zastavit služby, které jsou životně důležité pro národ, a to i v globálním měřítku. Veřejná doprava, lodní transporty, poštovní a jiné služby mohou být zastaveny poměrně malým počtem stávkujících. V dávné minulosti chránilo dělnické hnutí chudé, bezbranné dělníky a bezmocné masy. Nyní, v průmyslových demokraciích, chrání mocné odbory slušně placené, blahobytné zaměstnance patřící ke střední třídě. Strádání chudých a původní humánní cíle odborů jsou zanedbávány, a prioritou odborářů nejsou důležité veřejné otázky, nýbrž jejich vlastní specifické zájmy. V Kanadě, v USA a v jiných průmyslových demokraciích jsou velké odbory pouze jedněmi z mnoha nejmocnějších nátlakových organizací.

CÍRKVE JAKOŽTO SKUPINOVÉ ORGANIZACE

Náboženská víra může být odloučena od organizovaných církevních aktivit, které nejsou spjaty s vírou ani s určitou denominací. Diskutujeme zde církevní vliv na společnost mimo rámec theologických doktrin a náboženských praktik. Dříve uvedená definice a charakteristika skupin zde platí bez ohledu na to, že některé církevní aktivity nemusí sledovat žádné hmotné cíle.

Většina církví prosazuje dobrou společenskou morálku a přimlouvá se za mír a bratrskou lásku. Církvě obohacují city a intelekt věřících, dávají lidem vnitřní mír, podporují soucitný postoj a harmonickou společenskou koexistenci. Většina věřících jsou dobří, mírumilovní lidé, avšak mohou být často strženi asociální rétorikou kněžstva. Mnohé církevní aktivity jsou politické a mají zřetelný vliv na společenskou koexistenci, mír a harmonii.

V průběhu historie spolupracovala většina církví s utlačovatelskými politickými systémy. Docházelo k náboženským válkám, pálily se čarodějnice a inkvizice poslala mnoho lidí na smrt. Extremistické církve popuzují své členy proti vyhmátnutým nepřítelům, organizují teroristické akce a vraždy. Mnohé země jsou dnes „theokracie“ ovládané fanatickými náboženskými vůdci. V jiných zemích organizují církve povstání a náboženské občanské války způsobující smrt a utrpení milionů nevinných lidí.

I v mnohých demokratických zemích mají některé církve politické reprezentanty ve vládách. Ovlivňují jazyková práva, školní výuku, cenzurují některé knihy, ovládají výdělečné podniky a ovlivňují veřejné záležitosti tak, aby to vyhovovalo jejich vlastnímu programu. Existují intolerantní politická církevní hnutí proti lidským právům jako právo žen kontrolovat vlastní tělo, proti homosexuálům a lesbičkám, proti vědecké a světské výuce. Některé doktriny mají na programu intoleranci a z ní vyplývající nenávisť vůči jiným náboženstvím jakožto skryté zdroje a podněcování násilí. To všechno nemá nic společného s náboženskou vírou, dobrou morálkou a rozumně organizovanými skupinovými aktivitami.

MEZINÁRODNÍ SKUPINY

Multinacionální podniky a řada politických institucí jsou mezinárodní skupinové organizace. Mají ohromný vliv na světové záležitosti, čímž ovlivňují život každého jedince na zemi. Největší organizace národních států jsou *Spojené národy* (SN). Ušlechtilý cíl SN je ukončit všechny války, řešit mezinárodní konflikty mírovými prostředky a pomáhat chudým a málo vyvinutým zemím vymanit se z chudoby.

SN by měly být nestranné, avšak nemohou plnit svou funkci. Jednoduše proto, že jde o reprezentativní parlament politických států. SN jsou silně ovlivňovány specifickými zájmy uvnitř skupin národních států jakož i nejmocnějšími ekonomicko-politickými zájmovými skupinami světa. Kdyby byly SN nestranné, nebylo by zapotřebí vojenských aliancí.

I když menší co do počtu účastnických států, nicméně mnohem silnější jsou vojenské aliance. Ty měly vždy větší vliv na mezinárodní záležitosti než SN. Nacistické Německo vytvořilo takovou skupinu – „*Osu*“ – za účelem vedení agresivní války. „*Spojenecké síly*“ byly vytvořeny Anglií, Francií, Beneluxem, Spojenými Státy a dřívějším Sovětským Svazem za účelem obrany proti agresi. Po Druhé světové válce vzniklo NATO – „*Severoatlantický pakt*“ – který stál proti zemím „*Varšavské smlouvy*“. Tyto dvě poslední už neexistují, ale NATO už přibralo tři země bývalého Sovětského bloku do své aliance.

Poslední příčinou politických bojů a válek jsou ekonomické zájmy. „*Evropský Společný trh*“ a nedávno vytvořená „*Evropská měnová unie*“ jsou v prvé řadě ekonomicko-politické formace. „*NAFTA*“ – Severoamerická

smlouva volného trhu – je podobnou organizací tvořenou USA, Kanadou a Mexikem. Japonsko a později Čína rovněž pronikají svým vlivem do zemí „Pacifické oblasti“.

Kolaps COMECONU, obchodního bloku dřívějších Sověty dominovaných zemí, vedl k dramatickému snížení blahobytu v těchto zemích. „Světová banka“, „Mezinárodní měnový fond“ (IMF) a ekonomická velmoc „Skupina sedmi“ (G7) jsou nejdůležitější mezinárodní skupinové organizace. Dřívější skupina GATT byla nedávno nahrazena Světovou organizací pro obchod (WTO). Její zasedání v Seattlu, Washington, r.1999, bylo silně rušeno civilní neposlušností a násilnými zásahy policie. K podobným incidentům došlo r. 2000 v Praze. Tyto události, jedny z mnoha podobných v minulých letech, ilustrují rozsah konfliktních skupinových zájmů.

5 PARADOXY POLITICKÉ KULTURY

PRVNÍ PARADOX

Prvním paradoxem politické éry je její sebedestruktivní potenciál. Pojmy politická éra a politická kultura charakterizují naši civilizaci, v níž jsou společenské podmínky silně ovlivňovány mocnými specifickými zájmovými skupinami prostřednictvím jejich reprezentantů ve vládách. Na počátku civilizace nutil „skupinový imperativ“ lidi k tomu, aby zvyšovali své šance na přežití. V protikladu k tomu snižovala lidská kreativita postupně účinnost původních motivů kooperativní koexistence. Vůdčí osobnosti a jejich specifické zájmové skupiny rozdrobily původně homogenní společnost.

Nyní žijeme v politické éře charakterizované extrémní soutěživostí a konfrontační koexistencí. Je paradoxem, že skupinový imperativ vytvořil nepřátelské národní státy a divoce soutěžící podskupiny uvnitř a mezi národními státy. Šíření specifických zájmových skupin a jejich slepá honba za vlastním zájmem vedly k nynější sebevražedné tendenci, která ohrožuje budoucnost civilizace.

DRUHÝ PARADOX

„Primární potřeby a zájmy“ vedených a vůdců jsou ve vzájemném konfliktu. Světoví vůdci jsou u kormidel divoce soutěžících ekonomických a politických zájmových skupin a ve vůdčích pozicích rivalizujících národních států. Paradoxně to byl právě úspěch kooperativní, izolované kmenové kultury,

velké násilné zvraty a války. Bylo by zneužíváním lidského intelektu, paradoxem, pokračovat negativním směrem ke katastrofě. Pozitivní využívání naší myšlenkové kapacity by mělo být zaměřeno k eliminaci konfrontačních skupinových bojů, jak interních, tak i externích.

ČTVRTÝ PARADOX

Ozbrojená obrana je považována za prostředek pro ochranu společnosti před útokem. Dnes se však, paradoxně, staly ozbrojené síly nástrojem konfrontační politiky. Vojenská moc v rukou krátkozrakých a bezohledných vůdců se zdá být posledním prostředkem pro urovnávání sporů. Předpokládá se, že ozbrojené síly chrání lid před útoky nebo před zločinnými silami.

Historická zkušenost však ukazuje, že vojensky silné země byly většinou agresivní, nikoli defenzivní. V poměrně nedávné minulosti byla většina světa kolonizována, včetně amerického kontinentu, Afriky, Austrálie, velké části Evropy a Asie, předního východu a většiny dálného východu. Hranice národních států byly měněny agresivními válkami všude na světě. Mnohé národy ztratily nezávislost.

Přestože kolonialismus teď více méně skončil, stále dochází k ozbrojeným srážkám a zabíjení nevinných lidí ve válkách mezi státy a ultra-nacionalistickými a etnickými skupinami, a to ve více než stovce oblastí zeměkoule. Mnohá z těchto krveprolití byla vyprovokována, otevřeně nebo potají podporována, zahájena a vedena mocichtivými vůdci.

Politici vůdci a vedení podporovaná ekonomicko-politickými skupinovými zájmy a vojenskými silami jsou paradoxy politické kultury. Soudobé státy vynakládají obrovské částky na zbrojení a udržování velkých vojenských sil. V některých zemích je výše vojenských výdajů mnohem větší než částky vynakládané na zdravotnickou péči, vzdělání a sociální programy. Je tragické, že mnozí experti a pracovníci jsou existenčně závislí na vojenském průmyslu a destrukci pro obohacení několika málo lidí. Velikost sil destrukce dosáhla tak gigantických rozměrů, že teď ohrožuje budoucnost civilizace. Takové iracionální myšlení a chování je nejtemnější anomálií lidského intelektu, který vytvořil civilizaci schopnou zničit samu sebe.

Tento paradox existuje přestože jasná stránka lidského intelektu vytvořila vědecko-technickou základnu schopnou zajistit všeobecný blahobyť a mírovou koexistenci. Mnozí zdravě uvažující vůdci ekonomické a kulturní

nadstavby, včetně vojenských vůdců a některých politiků, chápou neracionálnost utrácení takových částek na zbrojení místo na prostředky zajišťující podmínky pro mír a pokojný život. Nenalezli však solidní metody jak změnit nynější situaci. Jsou chyceni a unášeni proudem nynější politické kultury, zakořeněných praktik a politické indoktrinace, která zatemňuje zdravý rozum.

Sdělovací prostředky, které jsou teď vlastněny a do značné míry kontrolovány ekonomicko-politickými zájmy, mají svůj díl zodpovědnosti. Sdělovací prostředky jsou brzděny, už nemají skutečnou svobodu pro rozšiřování racionálních idejí, které by osvobodily svět od krveprolití. Tyto tendence zrcadlí nelogický a úpadkový stav válečné politické kultury.

Mírumilovné budování harmonických vztahů mezi vedenými a jejich vůdci je stále ještě možné. Taková transformace by vyžadovala ochranu vojenských sil, jejichž povinností a ctí je služba lidu a nikoli ekonomicko-politickým bossům ovládajícím společnost. Poctivý vojenský personál by chránil lid. Přijde-li taková doba, obrátí vojáci své zbraně proti útokům ze strany mohutných ekonomicko-politických sil.

Politická éra konfrontací, válek, strádání, utrpení, smrti a kulturních paradoxů může být skončena. Ozbrojené síly se mohou změnit ve skutečné ochránce lidu a míru. Nemělo by být pochyb o možnosti mírové kulturní transformace. Vojenská přísaha a čest by měla znamenat ochranu lidu a jeho primárních potřeb a životních zájmů. Mírová koexistence bude možná až se skutečně demokratické principy promění v zákon chráněný skutečnými obrannými silami. Morálně osvícení jedinci, včetně vojenských vůdců, musí pracovat ruku v ruce, aby eliminovali paradoxy politické kultury.

6 PROJEKTY DEMOKRATICKÉHO SYSTÉMU

KVALIFIKOVANÉ, DOBŘE PODLOŽENÉ ROZHODOVÁNÍ

Naskytá se otázka: může být soudobá demokracie radikálně zlepšena? Většina lidí si myslí, že by mohla být posílena, ale že by to bylo velmi obtížné. Společenská a politická filosofové a profesori politické vědy se obávají přímého zapojení prostých občanů do politického rozhodování. Konvenční moudrost tvrdí, že moudrá politická rozhodnutí jsou výsledkem promyšlených porad politiků z povolání, i když dělají kompromisy. Dr. Lynn Carson, odbornice v oboru Vláda a Administrativa, mi napsala z Austrálie: „*Zajímá mě přímá demokracie (politika dělaná občany), ale vadí mi vždy, když ignoruje instituci kvalifikovaných porad – stane-li se tak, může být snadno uchválena populismem.*“

Domněnka, že v parlamentech a jiných zastupitelských sborech dochází k rozumným poradám, je nesprávná. Parlamentární debaty jsou tendenční a neměly by se považovat za nestranné prezentace faktů a racionálních názorů. Volení reprezentanti nejsou ani experti, ani nestranní. To, co vypadá jako racionální rozvažovací proces jsou ve skutečnosti zapálené a stranické argumenty jedinců, konfliktních specifických zájmů a intolerantních názorů. Legislativní rozhodnutí jsou činěna většinovým hlasováním a výsledek je usměrňován ve prospěch politické moci, ať je rozhodnutí správné nebo ne.

Zdravá rozhodnutí mohou být činěna pouze kvalifikovanými nestrannými jedinci, a to o některé konkrétní otázce nebo otázkách. Znalost může být osobní nebo získaná studiem. Zdravý úsudek vzniká znalostí dotyčného předmětu. Dobře podložená rozhodnutí jsou činěna na základě osobních zkušeností nebo informací získaných od kvalifikovaných osob nebo ze spolehlivých zdrojů. Studenti se učí od svých učitelů. Zpočátku nedebatují,

nýbrž získávají vědomosti a používají je ve své kariéře. Obyčejní lidé mohou dělat a dělají mnohá rozumná rozhodnutí.

Rozhodovací proces na trhu je mnohem demokratičtější než v parlamentech. Ženy v domácnosti dělají inteligentní rozhodnutí ohledně výběru výrobků. Vědí, co jejich rodina potřebuje nebo chce a rozhodují podle toho. Dříve než si „zvolí“ co koupit, srovnávají ceny a kvalitu. Potřebuje-li podnikatel nové skladiště, najme si architekta a nechá se jím poučit, co by bylo pro tento účel nejlepší, dříve než se rozhodne. Výrobci, jakožto rozhodovatelé, respektují volbu – vůli – obyčejných lidí aniž by docházelo k debatám a poradám, a vyrábějí čemu dává veřejnost přednost. Jinak by se jejich výrobky neprodávaly.

Podobně, zákonodárny sbory nemusí být arény politických bojů. Občanští zákonodárci by mohli dělat inteligentní rozhodnutí o věcech týkajících se jejich životů a života obce. Obyčejní lidé mohou získávat nutné informace a racionálně rozhodovat o alternativách. Potřebují-li pomoc, mohou se obrátit o radu na nestranné odborníky. Zákonodárny sbory mohou být klidná místa zařízená pro získávání informací. Původně neinformovaní občanští zákonodárci mohou být informováni o konkrétních problémech z různých hledisek.

Parlamentární bojiště protichůdných zájmů mohou být nahrazena nestrannými občanskými zákonodárci. Zákonodárci nového typu mohou studovat návrhy předložené jak politickými stranami, tak i jinými zájmovými skupinami a jednotlivci. Návrhy mohou být předkládány i ústně klidně naslouchajícím zákonodárcům. Občanští zákonodárci mohou také získávat informace od nestranných expertů. Po získání potřebných informací může každý zákonodárce rozhodnout co je dobré nebo špatné pro společnost a podle toho odevzdat svůj hlas v tajném hlasování. Nepatřičný vliv, lobby, zavádějící diskuse a debaty – to všechno lze vyloučit.

Výběr občanských zákonodárců lze dělat podle pravidel statistiky. Jejich kolektivní soud by tak do značné míry splýval s názory společenství, která reprezentují. V nových parlamentech by občanští zákonodárci pravděpodobně hlasovali v souladu se společnými „*primárními potřebami a zájmy*“ lidu.

PRINCIPY STRUKTURY DEMOKRATICKÉHO SYSTÉMU

Řecký původ demokracie znamená: vláda lidu. Jinými slovy, demokracie je formou vlády, v níž je svrchovaná moc v rukou lidu. Soudobé demokracie jsou založeny na nepřímé reprezentaci lidu volenými politickými reprezentanty, ale dotyčné ústavy chrání určitá lidská práva.

Kdyby lidé vyžadovali přímý výkon své svrchované vládní moci, musely by být splněny následující podmínky:

- a) Musela by existovat ústava, kterou by sami schválili a jejíž změny by mohli odhlasovat, kdyby chtěli.
- b) Lidé by pravděpodobně odhlasovali následující ústavní principy, aby byla zaručena:
  1. mírová a kooperativní koexistence
  2. dlouhodobá udržitelnost civilizace
  3. ochrana „*primárních potřeb a zájmů*“ všech členů společnosti
  4. nestranná justice, ochrana práv a svobod všeho lidu
  5. ekonomická svoboda pro plodný a prospěšný růst
  6. vyloučení negativních ekonomických a škodlivých společenských a politických aktivit.

Tyto principy jsou v souladu s dříve zmíněnými pojmy morálka a racionální úvaha .

Žádné principy a metody implementace nemohou poskytnout absolutně perfektní a ideální řešení jakéhokoli reálného problému. Avšak dobré principy mohou zdokonalit civilizaci, tak, aby uspokojovala převážnou většinu lidí. Není pravděpodobné, že by se výše uvedené první tři body setkaly s nesouhlasem lidu. Co se týče bodů 4. až 6., výše uvedená analýza jasně ukazuje, že pouze nestranná vláda by mohla zajistit fundamentální principy morálky a dodržování společenské spravedlnosti, práv a svobod pro všechny lid. **Nestrannost vyžaduje vyloučení předpojatých politických reprezentantů z vlády.** Tudiž, **spravedlivý systém demokratické vlády znamená přímé posouzení lidem.** Otázkou je jak by měla taková přímá demokracie vypadat v praxi?

OPERAČNÍ PRINCIPY A METODY IMPLEMENTACE

Nejlepším principem nastolení **spravedlivé demokracie může být pouze společenská seberegulace.** To vyžaduje metodu, která umožňuje **přímou účast ve vládě a její kontrolu lidem.** Existují různé metody jak tento princip splnit. Dříve než popíši svůj vlastní systém principů a metod implementace, dotknu se několika jiných návrhů.

Jeden z nejlepších je popsán Dr. Jiřím Polákem v knížce **Democracy: Direct or Indirect?** (Knižka Dr. Poláka je zdarma k dispozici účastníkům tohoto kurzu. Jeho adresa. Assarhusavägen 64, S-247 36, S. Sandby, Švédsko) Stručně řečeno, navrhuje „*sbor reprezentantů (SR) a rozhodovací systém*“... v němž „*neexistují strany, neexistuje nominace, předvolební kampaně ani volby. Členové jsou vybíráni losováním ... SR tedy funguje jako vzorky různých kategorií občanů*“. Systém Dr. Poláka je velmi podobný mému návrhu. Myslím, že by měl vynechat termín reprezentanti a najít nějaký lepší způsob jak definovat své parlamentární delegáty. Čtenáři by mohli asociovat roli a funkce náhodně vybraných představitelů jeho „*sboru reprezentantů*“ s politickými reprezentanty. Teprve při četbě knížky Dr. Poláka se stane zřejmým, že tento termín znamená zákonodárné shromáždění. Jiná zajímavá modifikace systému popsaného v mé knize byla navržena Kanadánem Thomasem McArthurem. Poukazuje na to, že dnes „*jsou straníční reprezentanti zodpovědní straně a ne svému volebnímu obvodu, čímž se dostává různým skupinám, fedrujícím své specifické zájmy, možnosti vystavovat všechny strany zhoubné korupci zvenčí*“. Chce ponechat politické reprezentanty, ale na principu náhodného výběru. Tito političtí reprezentanti by byli „*...zodpovědní přímo jim (voličům), nikoli straně, a tato zodpovědnost by byla vynucována zákonnou smlouvou. Smlouva by byla uzavírána mezi voliči a jejich reprezentanty*“. McArthur také navrhuje systém „*zákazníková feedbacku*“ podobný tržnímu systému podle mého designu. Zde jsou zákazníci voliči a strana by musela získat jejich souhlas, který by byl regulován smlouvou.

Podle McArthurova plánu by nebylo zapotřebí měnit kanadskou ústavu co do statutu existujících zákonodárných shromáždění. Kanada má jmenovaný senát, který by pravděpodobně oslabil zamýšlená demokratická zlepšení tohoto plánu. Kromě toho, regionální konflikty by přetrvávaly a převládaly v parlamentu, čímž by se pravděpodobně zvětšovaly krajové a místní rozdíly co do životní úrovně, zdravotní péče a jiných sociálních vymožeností. Z hlediska skupinové teorie jsou McArthurovy volební obvody do jisté míry rozdělením „*společných potřeb a primárních zájmů lidu*“ do regionálních skupin vlastního zájmu.

Mike Gravel, bývalý senátor za Aljašku, založil hnutí zvané Filadelfia II (F II) za účelem převzetí moci americkým lidem a zavedení samovlády. Don Kemner, tajemník F II, popisuje vývoj tohoto projektu, který se teď nazývá Iniciativa Přímé Demokracie (IPD). Zde uvádím některé z jeho myšlenek.

„Demokracie má ustálený význam. Etymologicky pozůstává demokracie ze dvou řeckých slov: demos – lid a chratein – vládnout.

Filosoficky – podle Websterova slovníku – jde o „vládu lidu, formu vlády, v níž je svrchovaná moc zakotvena v lidu a vykonávána přímo lidem nebo jeho volenými agenty v souladu se svobodným volebním systémem.“ Dále píše: „Přímá demokracie pozůstává z kolektivní přímé legislativní vlády voličstvem. Nepřímá a (nebo) reprezentativní demokracie má stejné instituce založené na volených zástupcích. Veškerá účast voličstva v procesu reprezentativní demokracie jsou akty nepřímé, nikoli přímé demokracie.“

Filadelfia II chápe kvalitativní rozdíl mezi suverénním a žebravým demokratem na základě této distinkce:

Základní ústavně zakotvený princip je, že ...**kolektivní sebevláda je vrcholný cíl** obsažený v předmluvě k naší ústavě. ...Implementace v zákony ... strukturální a procedurální postup, který nejlépe uskutečňuje **kolektivní sebevládu** je tím politickým nástrojem, který Filadelfia II prosazuje a snaží se uskutečnit v IPD. Přesněji – Filadelfia II podle našeho názoru představuje politicky inovativní postup při hledání legislativní institucionalizace Iniciativní Demokracie, strukturální podmínky pro občanské vyzrání voličstva.

Podle kritiky, která následovala po Kemnerově objasnění by se IPD mohla stát strukturálním a procedurálním pokrokem, který by mohl lépe implementovat kolektivní samovládu než skromnější zdokonalování navrhovaná jako „legislativní institucionalizace Iniciativní demokracie“.

Jiný Američan, Triaka (<http://community.webtv.net/Triaka/doc>) shrnuje své řešení stručně a jasně takto: „Kongres bude poradcem lidu (bude pořádat hearings, přijímat svědectví a předkládat doporučení), zatímco lid bude zákonodárcem (schvaluje nebo zamítá doporučení kongresu)“.

Polákovy radikální návrhy, plány Gravelovy a ideje předložené McArthurem a Triakou by daly lidu mnohem větší práva a možnosti kontrolovat věci veřejné než jaké mu dávají soudobé demokracie. Kterýkoli z těchto návrhů by vedl k radikálnímu zlepšení legislativních rozhodnutí činěných lidem.

Po prvním vydání této knížky byla uveřejněna nová kniha **PhD. Michael N. Mautnerem** (*A Constitution of Direct Democracy*, Legacy Books Ltd, www.Legacy-Books.com) Tato cenná kniha je k dostání v Barnes and Noble bookstores. Mautnerovy principy demokracie jsou výborné. Metoda navrhovaná v jeho knize je kandidovat do zákonodárných sborů jako před-

stavitel přímé demokracie. To je samozřejmě nenásilný krok pro uskutečňování radikálních změn. Potřeba čelit moci a vlivu ekonomicko-politických zájmů po zvolení však není Mautnerem diskutována.

Existují i četné jiné návrhy a hnutí. Jejich počet roste po celém světě. Většinou směřují k částečným zlepšením uvnitř existujících reprezentačních systémů. Přestože si říkají Hnutí za Přímou Demokracii, pouze málokteré chtějí dát lidu svrchovanou moc. Místo toho navrhují uzákonění občanských iniciativ, referend a možnosti odvolání nevhodného politického zástupce (recall).

(I&R+R) *Teledemocracy Action News and Network* a jiné internetové sity (uvedené ve web-situ **Prof. Beckera**) přináší podrobnosti ohledně současného stavu na tomto poli. Kniha Prof. Beckera a Dr. Christy Slaton uvádí monumentální celkový přehled hnutí za přímou demokracii. (*The Future of Teledemocracy*. London, UK: Adamantine Studies of the 21st Century. Westport, CT: Greenwood Publishing. Jaro 2000; Viz detaily a linky v mé web-site: <http://www.pangea.ca/~sage2509/direct-democracy>)

SEBEREGULUJÍCÍ SPOLEČENSKÝ SYSTÉM. SOCIO-KYBERNETIKA

Termín „*socio-kybernetika*“ je převzat z přírodních věd a naznačuje, že společnost se může úspěšně řídit sama tím, že sleduje a opravuje své fungování na základě veřejných mandátů. Věda a technologie vyvinuly a užívají princip kybernetiky pro automatickou kontrolu neživých systémů. Takové zařízení může být vyprojektováno tak, aby fungovalo podle předem určených požadavků. Stejně jako zákaznickovy preference na trhu kontroluje kybernetický systém sám sebe a prostřednictvím neustálého feedbacku se může sám regulovat. Může rychle napravovat své chyby a vrátit se pod kontrolu požadovaných operačních kritérií.

Automatická samovláda musí fungovat podobně, na základě předem definovaných ústavních principů přijatých lidem. Následující strukturální principy by splňovaly socio-kybernetické požadavky:

- a) Malá skupina expertů by měla předem připravit ústavu. Bylo by iluzorní domnívat se, že veškeré obyvatelstvo by se domluvilo a sepsalo demokratickou ústavu. Po vyhotovení návrhu ústavy by měl být tento návrh předložen lidu ke schválení.

- b) Základní principy a cíle ústavy budou pravděpodobně akceptovány občany, budou-li uspokojovat „*primární potřeby a zájmy všeho lidu*“.
- c) Společnost může fungovat na základě zdravého soužití má-li vládu, která splňuje očekávání obyvatelstva. Tato zásada se podobá fungování vyhřívacího systému (vyprojektovaného podle principů kybernetiky). Uživatel určí požadovanou teplotu, termostatické teplotní parametry a dá tuto informaci kontrolnímu aparátu, který pak udržuje tyto požadavky v platnosti.
- d) Podobně by měla být veřejnost dotazována nestrannými zákonodárci vybranými z jejich vlastních řad. Lid by měl mít možnost kritizovat systém, dělat návrhy a vyjadřovat své mínění prostřednictvím permanentního systému k jeho dispozici. Systém pro monitorování a feedback by dovoloval automatickou nápravu špatné politiky. Proto by měl být kontrolní systém vyprojektován tak, aby mohl udržovat ústavou stanovené principy.
- e) Systém musí mít vládní orgán, který zaručuje, že vůle lidu bude respektována a to pořádaným způsobem. Zákonodárné sbory musí být nestranné a omezeného rozsahu. To znamená, že jejich členové musí být obyčejní a nestranní lidé. Výběr občanských zákonodárců losem by nestrannost zaručoval.
- f) Zákonodárci nestranných samovlád by museli být dobře informováni a museli by mít patřičné vědomosti, tak aby mohli dávat zdravá doporučení a dělat racionální rozhodnutí. Proto by právo předkládat formální návrhy zákonodárným shromážděním mělo být zaručeno veřejnosti, politickým stranám a jiným skupinám hájícím specifické zájmy, jakož i nestranným expertům. To by dalo zákonodárcům možnost informovat se o argumentech pro i proti co se týče aktuálních problémů a na tomto základě pak dělat nejlepší možná rozhodnutí pro celou společnost.
- g) V případech, kdy by občanští zákonodárci nehlasovali pro nebo proti kvalifikovanou většinou (na př. dvoutřetinovou), předložil by se problém k hlasování veřejnosti. Elektronický sledovací a feedbackový systém by zaručoval tajnost hlasování.

Vláda založená na socio-kybernetice by zajišťovala kooperativní společenskou koexistenci na každé úrovni a fungovala by autonomně. Tyto **systémové principy by byly založeny na vůli lidu a zaručeny ústavou, při**

respektování základních lidských práv. Tato navržená struktura není rigidní ani autoritářská jako nynější hierarchické vládní systémy, nýbrž představuje distributivní interakční a integrovaný systém. Jak ukázáno výše, seberegulující systém pozůstává z několika subsystémů majících zřetelné funkce, ale integrovaných a harmonicky spolupracujících za účelem udržování zdravého fungování. **Výše nastíněná samoregulující vláda zapojuje do vládnutí veškeré obyvatelstvo.**

Pro shrnutí: Za účelem společenské harmonie a kooperativní společenské koexistence je pravděpodobné, že veřejnost bude akceptovat následující metody:

- a) Účelem je zajistit uspokojování společných potřeb a zájmů lidu.
- b) Lid by měl mít možnost ovlivňovat politická rozhodnutí a hlasovat pro nebo proti o kterémkoli zákonu.
- c) Veřejnost by měla mít právo vyjadřovat své názory, uspokojení i kritiku pomocí moderních elektronických zařízení, t.j. kontrolního a feedbackového systému napojeného na zákonodárné shromáždění.
- d) V systému musí být administrace „*lidu, lidem a pro lid*“, veřejná správa pracující v zájmu všech.
- e) Politická činnost musí být založena na hlubokých vědomostech o dotýcných problémech a o jejich dopadu na život všeho lidu.
- f) Zákonodárci musí získat patřičné informace a vědomosti před každým rozhodnutím.
- g) Žádná jednotlivá osoba by neměla vládnout. Společnosti by vládly zákony zakotvené v ústavě.
- h) Vládní systém k musí být nestranný, nekonfliktní a musí zaručovat, aby byl neustále respektován zájem převážné většiny. Systém musí zabránit zneužívání vládní moci na každé úrovni a v každé funkci.

Tyto principy a metody samovlády mohou být aplikovány jak v malé obci, tak i ve městech nebo zemích. Lidé na celé zeměkouli by si mohli vládnout sami přímo, na základě týchž nebo podobných demokratických principů a metod. To však není pravděpodobné v blízké budoucnosti. Je pravděpodobnější, že přímá demokracie bude nejdříve nastolena v chudé zemi a/nebo v malé obci. Až se samovláda lidu osvědčí na některém místě, pravděpodobně se rychle rozšíří a postupně bude uskutečňována na celém světě.

MODEL PŘÍMÉ DEMOKRACIE

Dříve než uvedeme samotný model, je vhodné srovnat hlavní rysy politické (reprezentační) demokracie s výše uvedenými cíly přímé demokracie (DD).

- a) Političtí reprezentanti mají různé a často protichůdné cíle, na rozdíl od všeobecného zájmu lidu.
- b) Reprezenční demokracie mají pouze částečné možnosti veřejné kontroly a nemohou být přímo ovlivňovány a kontrolovány lidem jako je tomu v přímé demokracii.
- c) Reprezentanti jsou silně ovlivněni specifickými zájmovými skupinami. Jsou financováni a podporováni za účelem zvolení a mohou být snadno korumpováni. Náhodně vybraní delegáti nemají podporu a jsou předem neznámí, tak jako členové poroty. Proto nemohou být snadno korumpováni.
- d) Členové *legislativní, výkonné a soudní* složky jsou ustanovováni politicky a proto nemohou být nestranní. Nejsou přímo kontrolováni veřejností. V přímé demokracii jsou tyto složky nestranné a jsou účinně kontrolovány veřejností.
- e) Politický kontrolní aparát nemá pevné vedení, protože reprezentanti mají protichůdné zájmy. Jsou proto vystaveni nátlaku „dynamiky“ ekonomicko-politických zájmů. Přímá demokracie má pevné principy, cíle a zaměření, čímž je samovláda chráněna proti ekonomicko-politickému nátlaku.
- f) Kromě toho, že jsou podjati, mají političtí reprezentanti rozsáhlé pravomoce:
  - * Určují které otázky se budou projednávat a v jakém pořadí. V DD je do tohoto procesu zapojeno veškeré obyvatelstvo.
  - * Reprezentanti projednávají otázky i když o nich nemají patřičné vědomosti. Poslanci v DD nedebatují, nýbrž získávají informace o otázkách, stávají se odborníky a hlasují tajně.
  - * Političtí reprezentanti také rozhodují aniž by dali veřejnosti příležitost říci k tomu své.
  - * Většina demokratických vlád přijímá zákony bez účasti veřejnosti.
  - * Zákonodárny proces v DD začíná za plné účasti veřejnosti a ta má právo měnit, zavrhnout a přijímat nové zákony.

Tyto funkce jsou v reprezentačním politickém systému kombinovány. Různé aspekty aktuálních otázek nejsou podrobeny nepředpojaté diskusi, nýbrž bojuje se o ně v divokých debatách, při nichž vládne konfliktní atmosféra. Níže uvedený model DD tyto funkce odděluje. Místo nepřátelských argumentů a předpojatých rozhodnutí budou v něm lidé dělat rozhodnutí dobře podložená a nestranná.

Jeden z „*Otců zakladatelů*“ Spojených Států Amerických, *James Madison*, psal o smrtelné nemoci zvané „*kliky*“ (factions – politické strany a specifické zájmové skupiny; *Federalist Papers* č. 10) Dělal mu starosti „*společný impuls vášně nebo zájmu* (negativní „terciární pudy“), *nepřátelské právním jiných občanů nebo souhrnnému zájmu společnosti*.“ Před více než 200 lety byly velké vzdálenosti mezi osadami a komunikace pomocí koňské dopravy překážkou tomu, aby se veřejnost mohla zúčastňovat v demokratickém politickém procesu. To byl jeden z hlavních důvodů proč se Spojené Státy staly republikou a ne demokracií.

Po více než 200 letech historických změn se nyní negativní rysy reprezentačního systému jasně projevují. Dnes může být skutečná demokracie postavena na základě ekonomické a technologické infrastruktury. Moderní nástroje komunikace a dopravy eliminují starosti vyjádřené Madisonem a „*Otci zakladateli*“. Dovolují kontrolu veřejností, feedback a přímou účast lidu v politice. Ve světle hrozícího „*negativního potenciálu*“ naší civilizace **je transformace směrem k přímé demokracii nejen možná, nýbrž stala se nutnou pro naše přežití.**

Přímá demokracie zajišťuje respektování společných potřeb a primárních zájmů všeho lidu podle ústavy. Sebevládný systém musí zaručovat, že vládne zákon, nikoli jedinci. Model nastíněný na Obr. 1 je založen na ústavních a designových principech popsanych výše. Následující metody by zvýšenou měrou zaručovaly skutečnou demokracii, nestranný systém lidové samovlády:

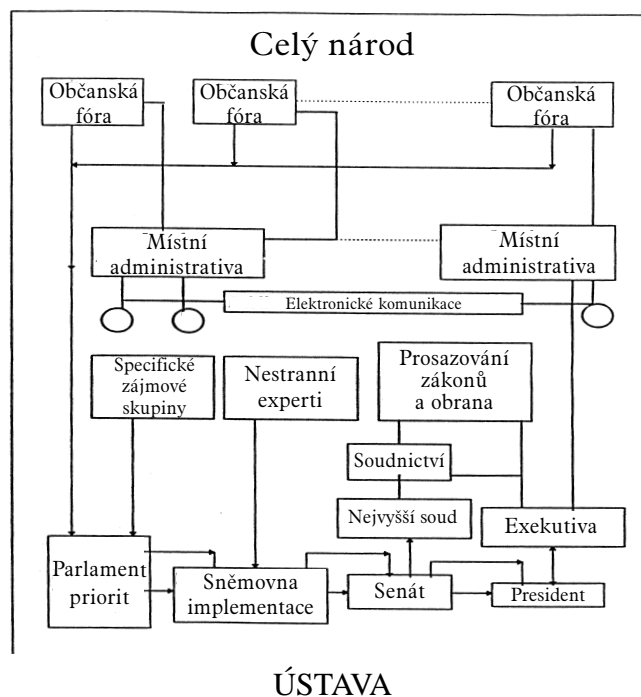
- a) Tento model přímé demokracie znamená lidovou samovládu za účasti celého společenství.
- b) Reprezentativní počet jedinců je **náhodně vybírán** mezi členy obce. Celkové složení delegátů vybraných pro zákonodárné funkce by mělo odpovídat společným potřebám a zájmům obce podle zásady matematické pravděpodobnosti (nějakých 70 - 80% nebo více), takže jejich **rozhodnutí budou do značné míry nestranná.**

- c) Tento nový zákonodárný sbor musí být **prost přímé účasti představitelů specifických zájmů**.
- d) Všichni **členové obce**, včetně politických stran a skupin reprezentujících specifické zájmy **by měli mít možnost předkládat formální, dobře podložené návrhy zákonů, změn zákonů i změn ústavy**.
- e) Za účelem dělání promyšlených a racionálních rozhodnutí **by měli být zákonodárci dobře informováni a měli by hlasovat zodpovědně tajným hlasováním o všech otázkách**.
- f) V tomto modelu jsou **zákonodárná shromáždění rozdělena do čtyř různých funkcí**. Tyto čtyři funkce jsou vtěleny do čtyř zákonodárných sborů. Tímto způsobem bude do značné míry zabráněno působení vnějších vlivů a zákonodárci by se dokonale obeznámili se specifickými aspekty agendy.

Obr. 1 ukazuje model celého systému vlády. První funkce nových zákonodárných sborů je obsažena v *Sněmovně priorit (Parlament)*. Tento sbor by měl dostávat veškeré veřejné návrhy zákonodárství. Druhý sbor, *Sněmovna implementace (Sněmovna)* by volil nejlepší metody jak provádět doporučená opatření. Třetí funkce je přidělena *Senátu*, který by formalizoval předpisy a zákony. Čtvrtá funkce je vtělena v úřad **Prezidenta**, který by měl schvalovat a prohlašovat zákony a formálně reprezentovat stát.

Parlament by měl mít největší počet členů. Na konci prvního zasedání by parlament volil ze svých členů delegáty do Sněmovny. Nebylo by přípustné žádné dobrovolnictví, nominace nebo povyšování. Tajné volby by následovaly hned po hlasování o prioritách. Na Obr. 1 naznačuje velikost rámců kolem hesel snižující se počet občanských zákonodárců v jednotlivých sekcích.

Ústavně zaručená přímá demokracie by měla mít legislativní a administrativní organizace za účelem kvalifikovaného a spořádaného řízení společenských záležitostí. Ve funkčních sekcích navrhovaného modelu by byly všechny otázky ventilovány ze všech hledisek občanských zákonodárců. Všichni zainteresovaní jedinci, politické strany, specifické skupiny hájící zájmy ekonomické, ekologické, rasové, náboženské, feministické a jiné by měly mít možnost předložit své požadavky Parlamentu dříve než bude hlasovat. Dobré zákonodárství také vyžaduje rady ze strany expertů pro osvětlení vědeckých, technických, finančních, legálních či jiných odborných aspektů dotyčného problému.

Obr. 1. – Model přímé demokracie

Po odchodu politiků z legislativních funkcí nebude už parlament tohoto nového typu místem pro konfrontační mocenské zájmy. Náhodně vybraní zástupci lidu vytvoří kooperativní fora, která budou dělat dobře podložená rozhodnutí. Budou chránit základní zájmy celé společnosti. Je velmi nepravděpodobné, že by potlačovali práva a svobody specifických zájmových skupin a volného trhu, za předpokladu, že nebudou škodit veřejnému zájmu, nýbrž že budou pracovat v jeho prospěch. Na Obr. 1 jsou zahrnuti *nestranní experti* jakož i *specifické zájmové skupiny*. Hlavním rysem tohoto modelu je oddělení politické reprezentace od nepatřičných vlivů v procesu zákonodárství. Občanská samovláda bude vykonávána nestrannými legislativními shromážděními, které budou chránit společné dobro všeho lidu.

OBČANSKÁ FORA A MÍSTNÍ SPRÁVA

Rovněž ve shodě s principy společenské kybernetiky zahrnuje Obr. 1 Občanská fora a orgány místní správy. Zákonodárna shromáždění mohou zaručit, že zákony v zemi budou identické, čímž se vzloučí regionální rozdíly. Avšak zákonodárci nemohou spravovat spořádané a uspokojivé fungování národních, regionálních a obecních služeb. Občanská fora jsou ideální jako základ místní samovlády. Taková fora by měla existovat v každé malé obci, v malých městských obvodech. Fora by hrála novou a důležitou nehierarchickou distributivní úlohu v přímé samovládě lidu. Fora by měla mít následující funkce:

1. Radit parlamentu ohledně veřejných záležitostí a požadovat změny politiky.
2. Dohlížet na nestranné a spořádané fungování *místní správy*.
3. Podle Ústavy a jednotných zákonů by měla být fora orgánem pro řešení místních politických otázek.
4. Fora by měla usilovat o smírné řešení místních konfliktů. V případě selhání by postupovala dotyčný případ soudním orgánům nebo parlamentu.

Práce místních for by musela být v plné shodě s Ústavou a s národní politikou. To by eliminovalo nynější regionální nespravedlnost, různá měřítká a nerovnosti. Fora by byla v přímém kontaktu s veřejností. **Byla by složena**

z prostých občanů, vybraných náhodně a dávala by možnost vyjádření všem stranám, asi jako nynější soudy. Veřejnost, fora i administrace by byly propojeny spolu i s legislativou výše navrženým komunikačním systémem.

Takový plošně rozložený, propojený a harmonicky fungující systém vlády by svým přímým kontaktem s veřejností plnil požadavky citlivého naslouchání a feedbacku, to jest požadavky kladené na správný seberegulující systém.

Politika obcí by byla formována Centrálními fory, podobně jako v případě městských rad, jakož i regionálních zákonodárných sborů. Občanští delegáti místních for by tvořili centrální fora v každé obci a obvodu. Kontrolovali by a odsouhlasovali by místní plány a každoroční rozpočty, určovali by úroveň obecních služeb a místních daní. Fora by také měla na pomoc **zprávy a rady nestranných expertů**. Ve forech by byly velké požadavky na sledování a feedback, jakož i na prostředky komunikace, podle socio-kybernetického systémového designu.

ELEKTRONICKÉ KOMUNIKACE

Moderní elektronické komunikační prostředky poskytnou potřebný feedback a možnosti kontroly. Tato zařízení mohou propojovat fora, orgány místní správy a speciální orgán exekutivy. Tyto moderní komunikační prostředky mohou být užívány občanskými iniciativami, při referendech, pro návrhy přicházející z veřejnosti a pro kritiku. *Umožní občanstvu být slyšeno a přímo ovlivňovat svou vládu, jakož i hlasovat o jednotlivých otázkách.*

NÁRODNÍ SAMOVLÁDA, PROCEDURY A PRAVIDLA JEDNÁNÍ

Implementace opravdu demokratických idejí vyžaduje novou nebo vylepšenou ústavu, která bude chránit veškerý lid a zajistí plný rozvoj pozitivních individuálních talentů. Lze usuzovat, že **jednou z nejlepších metod jak dosáhnout mírové koexistence a dlouhodobého přežití civilizace je lidová samovláda.**

Srovnáme-li politickou reprezentaci se samovládou, vidíme, že politici reprezentanti mají odlišné zájmy a cíle, zatímco lid má společné „*primární potřeby a zájmy*“ jakož i cíle.

Dnes nemá veřejnost žádné přímé kanály vlivu na vládu. Reprezentanti jsou pod silným vlivem specifických zájmů. Legislativní, exekutivní a soudní kontrolní aparát je politicky podjatý a veřejnost nemá žádný kontrolní, feedbackový nebo jiný vliv na politiku.

PARLAMENT PRIORIT (PARLAMENT)

V parlamentu (viz Obr. 1) **by měli zákonodárci pouze naslouchat, učit se a dělat závěry z formálních prezentací.** Tímto způsobem by nabyli patřičných informací, což by jim umožnilo dělat kvalifikovaná rozhodnutí. Nebyla by přípustná žádná činnost lobbyistů. Možnosti podplácení by byly více méně eliminovány. Za prvé proto, že zákonodárci by byli předem neznámi, tak jako poroty. Za druhé proto, že by neměli žádnou možnost ovlivňovat rozhodnutí jinak než hlasovat o agendě tajným hlasováním. Toto

uspořádání by ukončilo eticky nepřijatelné metody jak ovlivňovat legislativní proces. **Parlament by pozůstával z mlčenlivých naslouchačů , získával by informace a dělal závěry z formálních prezentací.**

Parlament a ostatní sekce legislativního sboru si mohou kdykoli vyžádat informace od *Nezávislých expertů* (viz Obr. 1). Po obdržení dostatečných informací mohou poslanci zodpovědně hlasovat o prioritě aktuálních otázek vzhledem k jejich důležitosti pro společnost. Jelikož jsou vybráni náhodně, budou se jejich posudky velmi vysokou měrou shodovat s prioritami všeho občanstva. Proto budou **jejich hlasy chránit primární potřeby a zájmy průměrného občana.**

Doporučení Parlamentu budou postupována *Sněmovně implementace* a odtud *Senátu*. Ze Senátu pak přijdou do *Úřadu Prezidenta*. Nebudou-li jednoznačně schválena, **vyhlásí Prezident národní referendum.** Nebude-li veřejnost hlasovat pro nebo proti nejméně dvoutřetinovou většinou, bude otázka stažena z agendy. Po určité době, např. dvou letech, může být podobné doporučení opět předloženo zákonodárným shromážděním.

Zasedání Sněmovny se budou konat **bez přítomnosti politických stran a jiných skupin reprezentujících specifické zájmy.** Tím se budou tato zasedání lišit od zasedání Parlamentu, Důležitost a vliv argumentů na společnost bude vyhodnocována na základě dokumentace zasláné Parlamentem a na základě dobrozdání expertů. **Sněmovna si pokaždé vyžádá dobrozdání od nejméně tří nezávislých, všeobecně respektovaných expertů,** kteří nemají jakoukoli návaznost na skupiny hájící specifické zájmy.

Experté budou žádáni, aby prostudovali dotýčný problém a předložili doporučení, plány, a písemné komentáře pro nebo proti. Členové Sněmovny budou moci žádat experty, aby vysvětlili důvody svého posouzení. **Nemělo by však docházet k diskusím nebo debatám** ani mezi poslanci Sněmovny, ani mezi kterýmkoli jejím členem a experty. Otázky by měly směřovat k získání hlubších znalostí a odpovědi by měly poskytovat žádanou informaci. Na základě těchto odborných posudků pak bude **Sněmovna formalizovat prostředky a způsoby jak implementovat doporučená řešení.**

Senát by měl kontrolovat všechna dřívější doporučení a posudky a formulovat zákony. **Senátoři by si opět mohli vyžádat odbornou radu** a jmenovat nezávislé juristy, kteří by doporučili formální znění textů vyjadřujících rezoluce přijaté Parlamentem a Sněmovnou.

Tato rutina je nutná, protože občanští členové Senátu nejsou kvalifikováni, aby koncipovali formálně správné texty zákonů.

Aby se prohloubil proces získávání informací, budou experti žádáni, aby se radili mezi sebou a otevřeně vykazovali důvody svých závěrů. Naslouchání takovým objektivním poradám expertů **by poskytovalo potřebné informace senátorům**. Jako i v předchozích instancích by senátoři nesměli s experty diskutovat. Museli by jen **naslouchat, učit se a dělat rozhodnutí v zájmu všech občanů**, rozhodnutí založená na získaných informacích.

Po skončení tohoto procesu by senátoři hlasovali tajným hlasováním. Neschválí-li senátoři doporučení Parlamentu a Sněmovny alespoň dvou-třetinovou většinou, bude dotyčná otázka předložena veřejnosti k referendu.

ÚŘAD PREZIDENTA

Navrhujeme, aby tato instituce měla **tři členy volené občanstvem**. V čele by měl být **Prezident** a dva **Viceprezidenti**, z nichž každý by měl mít rovné hlasovací právo. Prezident by měl být hlavním strážcem *Ústavy* a zákonů, vrchním velitelem *Braných sil a Veřejné Bezpečnosti*, jakož i hlavou *Exekutivní větve* vlády podle Obr. 1.

Prezident by neměl mít žádnou osobní moc kromě autority dané mu Ústavou. **Veškerá prezidentská rozhodnutí by měla být schválena viceprezidenty. V případech nejednotného hlasování by rozhodli hlasováním občané.** V samovládném systému by byl prezidentský úřad ochráncem lidu a podporovatelem nadějí a aspirací na zlepšení životní úrovně. **Prezident by měl, se souhlasem viceprezidentů, podepisovat zákony.** Prezidentský úřad by měl také **právo veta** a právo posílat návrhy zákonů zpátky do Senátu k novému projednání.

Prezidentský úřad by měl jmenovat vedoucí úředníky v exekutivní větvi vlády a členy Nejvyššího soudu. Jmenování by měla být schvalována Senátem. V případě nejednotnosti **by opět rozhodli hlasováním občané.** Jako hlava státu a vlády by měl být prezident formální, úctyhodný představitel národa vnitrostátně i mezinárodně. Měl by být svědomím národa a vystupovat tak, aby to podporovalo humánní, nepolitickou kooperativní kulturu.

Pro každou zemi je výhodné je-li reprezentována prezidentem. Všechny soudobé demokracie mají formální hlavy státu. I lidová samovláda bude potřebovat vysoce respektovaný nejvyšší úřad, kterému mohou lidé důvěřovat

jako svrchovanému ochránci Ústavních práv. Tento úřad bude rovněž zapotřebí pro implementaci zákonů a řízení běžných společenských záležitostí.

VOLBY A REFERENDA

V případech, kdy Senát nedosáhne dvoutřetinové většiny při hlasování o návrzích přijatých Parlamentem a Sněmovnou, měl by stručně informovat veřejnost o důvodech. V ústavě jsou pravděpodobně omezení zabraňující jednotlivcům a sdělovacím prostředkům šířit pověsti, náznaky, lži a jakoukoli nepodloženou publicitu. Svoboda lhát a překrucovat by byla omezena všeobecně a zejména pro společenské záležitosti a referenda.

Nominace a volby členů Prezidentského úřadu mohou být prováděny různými způsoby.

V tomto případě **by občané jmenovali kandidáty prezidentského úřadu prostřednictvím místních for.** Návrhy by pak prošly Parlamentem, Sněmovnou a Senátem. Senát by v vyhlásil národní volby do osmi týdnů před určeným datem. Toto období by poskytlo dostatečný čas pro tento účel, na rozdíl od nynějších nekonečných manipulací, podvodů a předvolebních bitev.

Pro zajištění neutrality při výběru a volbách vhodných osob pro prezidentský úřad, by nebyla povolena **vlastní kandidatura, povyšování, finanční podpora ani předvolební propaganda.**

Celý tento proces by měl vynést do popředí 5 až 9 kandidátů, přijatých nejméně dvěma třetinami hlasů na každé úrovni legislativních sborů.

Alternativou by byl výběr kandidátů Senátem. Prvně zmíněná metoda je lepší, poněvadž předpokládá účast všeho lidu. Na konci výběrového procesu by Senát formálně předložil informace o kandidátově osobní situaci, dosažených výsledcích, kvalifikaci a jiných důležitých okolnostech, načež by následovaly volby.

Během prezidentských voleb a referend by nebyla povolena žádná propaganda nebo jiné zásahy. Po nominaci kandidátů veřejností a jejich přijetím legislativními sbory by se v médiích směly objevovat jen faktické informace bez sponsorů, aby byla zaručena nestrannost. Bylo by nezákonné ovlivňovat výsledek jakéhokoli volebního procesu včetně prezidentských voleb. Dávné požadavky *svobody tisku* budou v samovládě lidu přísně respek-

továny, avšak zvrácená a nemorální soutěživost placených zaměstnanců soudobých mediálních magnátů by nesměla být povolena. Media ani kdokoli jiný by neměly volnost překrucovat pravdu ve prospěch politických nebo jiných specifických zájmů nebo pro jakýkoli jiný účel.

Prezidentští kandidáti by měli veřejně vystoupit v zasedání pořádaném Senátem. Novináři budou jistě klást otázky. Tímto způsobem bude veřejnost seznámena s osobnostmi a názory kandidátů a s jejich minulostí. Výsledky tohoto hearingu budou uveřejněny. Takový systém prezidentských voleb poskytne dostatečné věcně informace o kandidátech a vystřídá nynější nekonečné volební kampaně, překrucování, lži a osobní útoky. **Volba by měla být tajná a kontrolována veřejností.**

Důležitým demokratickým principem rovnosti je zásada, že **Ústava, zákony, nařízení a prováděcí pokyny musí být stejné v celé zemi.** To by vyloučilo regionální rozdíly a nespravedlnost. Nyní mohou kraje, dílčí státy a menší jednotky vyhlašovat místní zákony a dělat místní politiku, což vede k rozdílům v životní úrovni.

Tyto národní podskupiny praktikují neustálé manipulace a boje o privilegia a snaží se urvat co mohou z národního rozpočtu. Zdravý systém by musel vést k eliminaci nespravedlivých nerovností, privilegií určitých zájmových skupin a místních mocenských ambicí. To bude vyžadovat aplikaci týchž principů, jednotných zákonů, pravidel a nařízení, jednotného soudního a vynucovacího systému v celé zemi. Kooperativní koexistence může být nastolena jen tehdy, budou-li eliminovány regionální nespravedlnosti.

Historické kořeny nespravedlnosti jsou v negativních *terciárních pudech* a paradoxech *skupinového imperativu*, který vedl k regionálním politickým a ekonomickým rozdílům ve všech zemích. Na příklad: Kanada má 10 provincií a tři teritoriální jurisdikce, tisíce legislátorů a stovky tisíc veřejných administrátorů a zaměstnanců. Každá z těchto třinácti jurisdikcí má jinou politiku a zákony, jsou tu ohromné rozdíly v životní úrovni, v požadavcích na vzdělání, v jazykových zákonech, ve zdravotnictví a v systému vzdělání. Podobná situace, a to v ještě větším měřítku, existuje v padesátidvou státech USA. V jiných demokraciích jsou podobné regionální nespravedlnosti. Toto jsou negativní důsledky podskupin v politických systémech. Pro kooperativní koexistenci bude nutné, aby samovláda eliminovala tyto rozdíly a vytvořila jednotnou justici a zákony.

Nová **Exekutivní větev** (Obr. 1) by měla implementovat) ústavu a vytvořit jednotnou administrativu a identické zákony a politiku v celé zemi. Celonárodní politika by měla být prováděna **místní správou** v každém městě a obci. **V celé zemi by měly být poskytovány stejné služby a jednotný systém spravedlnosti, svobody a rovnosti.**

Na základě těchto opatření budou značně sníženy náklady na administrativu. Budou eliminovány nerovnosti a moc místních elit. Veřejnost nebude nucena nést daňové břemeno financující ohromně komplikovanou a často navzájem si odporující administrativu. Pomocí nového administrativního systému **bude sebevláda schopna vytvářet kooperativní podmínky místo konfliktní, nespravedlivé a nákladné politické jurisdikce.**

ŘEŠENÍ KONFLIKTŮ

Střety zájmů mezi soutěžícími podniky a specifickými zájmovými skupinami nemohou být vyloučeny. V novém systému nebudou moci mít politické reprezentanty v mocenských pozicích za účelem prosazování korporativních a soukromých zájmů. Nová vláda nechá podniky soutěžit mezi sebou při omezení možností pro lobby a získávání vládní podpory. Obchodní soutěž bude skutečně volná, bude to striktně soukromá záležitost. Zájmy jiných skupin organizovaných na základě rasy, pohlaví, náboženství aj. Budou vyjadřovány novými nekonfrontačními prostředky. Jak uvedeno výše a ukázáno v obr. 1., politické strany a jiné specifické zájmové skupiny budou moci ovlivňovat vládu pokojnými metodami, na základě racionální diskuse, prostřednictvím *parlamentu*, jakož i prostřednictvím *veřejně přístupného sdělovacího systému*.

V mírumilovné společnosti nedovolí zákon žádnému jedinci ani organizaci, aby negativně působil/a na základní potřeby a primární zájmy lidu. Řešení inherentních konfliktů, které existují mezi různými specifickými zájmovými skupinami se bude dít pokojně, racionálními metodami. Ústava a zákony nedovolí znásilňování práv a svobod jednotlivců ani nemorální a negativní praktiky v kterémkoli poli působnosti. Zákony nedovolí podporování předsudků, nenávisti a intolerance vůči primárním potřebám a zájmům kterékoli osoby nebo skupiny. Organizovaná masová shromáždění na podporu specifických zájmů budou patřit minulosti. Hlavně tu stěží bude důvod pro pouliční protesty a požadavky. Ale takovým projevům nebude bráněno na př. v najatých prostorách a místech, kde nebude docházet k blokování ulic nebo jiných soukromých či veřejně užitečných míst.

Tento nový systém poskytuje hojné příležitosti komukoli, jednotlivci či skupinám, aby jim byla věnována pozornost a aby mohli ovlivňovat samovládu mírovým a výchovným způsobem. Kromě výše popsaných příležitostí budou také moci ovlivňovat veřejné mínění a vládu prostřednictvím medií pokud se tak bude dít morálním způsobem. Nebudou povoleny žádné zavádějící inzeráty. Nebude také připouštěna žádná subtilní či otevřená propaganda nenávisti proti rasám, náboženství, sexuálním sklonům a podobně nebo hlásající násilí. To jsou politické metody kde vítězí právo silnějšího.

Masové demonstrace a násilí se množí ve většině pokročilých demokracií. Určitě mohou existovat lepší metody řešení zájmových konfliktů než necivilizované, konfrontační a násilné metody. Celá politická kultura je založena na bezuzdné a divoké soutěživosti nevybíravými prostředky za účelem získání ekonomických a politických výhod. To je škodlivá liberální interpretace svobody, osobních práv a spravedlnosti, kde vítězí síla. Takové systémy zničí nakonec samy sebe, pokud nebude zavedeno nové morální a racionální zákonodárství.

V demokraciích mohou hnutí za přímou demokracii vést ke spořádaným a postupným změnám ve směru mírové a kooperativní lidové samovládě. Organizované politické a jiné druhy reprezentace by nebyly nezákonné z toho prostého důvodu, že skupinový imperativ nutící lidi sledovat a ochraňovat vlastní zájem nemůže být eliminován. Je to velká síla, která sdružuje společné zájmy. Proto nemohou být tyto zájmy potlačeny zákonodárstvím ani jiným způsobem. Avšak politické strany a jiné specifické zájmy mohou být odděleny od rozhodovacího politického procesu. Mohou být donuceny k čestnému soutěžení aniž by těžily z prosazování vlastních zájmů jakožto politická síla mající vlastní reprezentanty. Jejich konflikty by mohly být řešeny civilizovanými metodami a tím by mohlo být dosahováno mírumilovného sladování protichůdných zájmů.

Jako v olympijských sportech by mohla táž pravidla platit pro všechny skupiny občanů. Nestranné zákony a instituce by zaručovaly spravedlnost. Do popředí by se tudíž dostávaly nejlepší osobnosti a poražení by nebyli zruinováni. Civilizovaná ekonomická soutěž by se rovněž vyznačovala kvalitou a nebyla by založena na zkorumpovaných politických metodách. Rozhodující by nebyla moc kapitálu ani moc ulice a už vůbec ne násilí.

Přímá demokracie lidu by jistě zavedla spravedlivé metody jak bez násilí řešit konflikty mezi skupinami. Např.:

- * Nikdo by nesměl šířit zavádějící a pomlouvačná obvinění nebo dopouštět se škodlivých činů proti životním zájmům druhých.
- * Žádnému jedinci ani veřejnosti by nesmělo být jakkoli bráněno v užívání jejich ústavou zaručených práv a svobod, pokud to nebude škodit právům a svobodám druhých.
- * Veřejné služby by spadaly do kompetence *Místní administrativy*. Stížnosti by byly vyšetřovány *občanskými fóry*.
- * Požadavky na řešení místních sporů a konfliktů, na získávání speciálních práv a privilegií nebo na restrikce vůči druhým – to vše by muselo projít fóry, nikoli vynucováno politickými prostředky nebo silou.
- * Záležitosti přesahující místní význam by musely být předávány *Parlamentu*.
- * Všechna podání fóřům či Parlamentu by byla písemná a opatřena stručným shrnutím požadavků a důvodů. Požadavky by musely obsahovat analýzu důsledků implementace pro práva a svobody druhých.

Po přijetí podání předloží je fóra a Parlament veřejnosti a vyžádají si komentáře a kritiku. Členové fór budou diskutovat podání nejprve v soukromí. Pak pozvou ty, kterých se věc týká, aby zodpověděli otázky, předložili námítky a komentáře. Ve zvláštním zasedání bez aktivní účasti nečlenů vyslechnou fóra nestranné experty a vezmou na vědomí jejich radu dříve než udělají rozhodnutí. Členové fór budou hlasovat tajným hlasováním a přijmou nebo zavrhnou podání a návrhy dvoutřetinovou většinou. Při jejím dosažení bude rozhodnutí konečné a závazné. Nedosáhne-li se dvoutřetinové většiny, bude věc předána k hlasování Parlamentu. V takových případech musí výsledek také projít Sněmovnou, Senátem a Prezidentským úřadem než nabude platnosti.

Všechny náklady na tuto činnost by měly být nesené skupinami specifických zájmů, které dotyčný návrh předloží nebo budou oponovat. Návrhy jednotlivců by měly být projednávány bezplatně.

Soudy by neměly mít pravomoc nad záležitostmi rozhodnutými fórem. Avšak **Nejvyšší Soud by měl mít právo na požádání vyslovit svůj názor.** Neměl by však mít právo zvrátit rozhodnutí fóra, nýbrž pouze **právo předat svůj komentovaný názor Parlamentu.** Rozhodne-li Parlament kladně, projde věc všemi legislativními rovinami, kde bude posouzena a rozhodnuta.

Spravedlivé zákony a tato opatření by značně omezila společenské konflikty. V každé společnosti existuje zdánlivě nepolepšitelná malá agresivní menšina. Ti, kteří budou porušovat tyto nové, spravedlivé zákony, budou přísně potrestáni. Jedním z úkolů občanských fór bude předcházet přijímání takových trestných opatření a urovnávat konflikty spravedlivým a civilizovaným způsobem. Předním úkolem celého samovládného systému bude ochrana životních zájmů všeho obyvatelstva, čímž se vytvoří kooperativní a mírumilovné podmínky.

SOUDNICTVÍ

Co se týče civilního a trestního práva, zůstane struktura právního systému v platnosti, avšak bez návaznosti na politickou příslušnost a zásahy a při mnohem větší účinnosti, jednotnosti a rychlosti. Použití moderní počítačové a sdělovací techniky bude všeobecně rozšířeno, čímž se dosáhne větší uniformity při výkonu spravedlnosti v celé zemi. Uvnitř země budou zákony jednotné a značně zdokonalené. Dnes existuje rovnost před zákonem pouze na papíře. **Nové zákony budou chránit práva lidí bez ohledu na jejich finanční prostředky v civilních i trestních sporech.** Princip rovnosti před zákonem má velkou důležitost v přímé demokracii.

U nynějších soudů prosazují státní žalobci svá stanoviska se vši vehemencí. Aparáty, kterými obžaloba disponuje, sestává z policie, vyšetřovatelů, kriminologů, patologických expertů, lékařů a celé řady školených žalobců a právních expertů. Nemajetní nemají takové prostředky pro obhajobu a jsou proto znevýhodněni. Může se snadno stát, že je nevinný soudem uznán vinným. Obžalovaného hájí advokát ustanovený státem (a obvykle špatně placený), čímž se obžalovaný dostává do značné nevýhody vůči státní moci. Naopak může obžalovaný boháč najmout šikovnější pomocníky než stát. Viník proto může být shledán nevinným a uniknout trestu. Takové výchozí podmínky vedoucí k nespravedlivostem budou muset být odstraněny.

VYNUCOVÁNÍ ZÁKONŮ A OBRANA

Nejdůležitější funkcí ozbrojených sil je ochrana lidu před vnitřními a vnějšími nepřáteli a narušovatelí ústavy a zákonů. Bez skutečných ochránců lidu nemůže být dosaženo žádných společenských zlepšení. Ochrana životních potřeb a primárních zájmů lidu je nejvíce respektovanou, nejvznešenější a nejčestnější povinností příslušníků ozbrojených sil.

Pro průkopníky skutečné demokracie je velmi důležité identifikovat skutečně demokratické vůdce a mít dobré vztahy s nimi i s příslušníky policie a ozbrojených sil. Skutečná justice, právo a pořádek nemohou být udržovány není-li společnost chráněna před narušovatelí práva a kriminálními elementy. Lze očekávat, že v přímých demokraciích bude narušovatelů práva postupně ubývat. Morální síla obrany sama o sobě bude chránit samovládu lidu před vnitřními nepřáteli i útoky z venčí.

FACILITÁTOŘI

Žádných historických změn nebylo nikdy dosaženo aniž se vyskytli rozhodní jedinci, kteří si umínili, že předělají společnost. Historické změny – k lepšímu nebo horšímu – byly vždy dílem monarchy, krále nebo diktátora, nebo politické organizace vedené silnými osobnostmi. *Zakládající otcové* Spojených Států Amerických byli takovými průkopnickými vůdci pokrokové změny.

Transformace na přímou demokracii a přechod k udržitelné civilizaci také potřebuje nový typ nesobeckých, oddaných a dobrých vůdců. **Ideální by bylo, aby tito facilitátoři byli velkomyslní jedinci** pracující pro přímou demokracii. Musí věřit ve skutečnou možnost života v univerzálním míru, v kooperativní společenské koexistenci, spravedlnosti pro všechny a v humánní, uspokojivé životní podmínky. **Tito noví vůdci nesmí usilovat o vlastní obohacení, moc a vedoucí funkce, nýbrž musí se věnovat úkolu umožnit lidu aby si sám vládl ve vlastní společnosti.**

Skeptici tvrdí, že takoví velkomyslní a nesobeční lidé neexistují. Tato kritika je ovšem správná, protože takovou dokonalost mezi lidskými bytostmi téměř nelze najít. Podléháme omylům, pokušení, selhávání, nedokonalostem a korupci. Nicméně lidská historie také dokazuje, že můžeme vytvořit téměř dokonalé

a určitě alespoň přijatelné systémy. Zavedli jsme a úspěšně provádíme distribuci potravin, odpadovou síť, rozvod vody, dopravní systémy, výrobu elektřiny a jiné vymoženosti, máme-li se zmínit jen o některých. Tyto systémy značně zlepšily lidské zdraví, ulehčily práci, zdokonalily dodávky zboží a služby a všeobecně pozvedly životní podmínky na zemi ve prospěch většiny lidí.

Výše naznačený projekt společenského systému, bude-li vhodným způsobem uveden do skutečnosti, může dosáhnout podobných výsledků. To vyžaduje talentované vůdce, oddané facilitátory, kteří povedou lidi k potřebné transformaci. Tito oddaní facilitátoři, muži a ženy, i když neusilují o bohatství a moc, se musí nějak živit a musí být chráněni před svými vlastními slabostmi, poklesky a pokušení z venčí. Proto musí navržený systém chránit společenské zájmy před zradou.

Nová organizace, která zavede lidovou samovládu musí být chráněna před korupcí. Proto musí být její členové – **facilitátoři** – **vázáni právoplatnými smlouvami, jimiž se zaváží, že budou věrně plnit své závazky** a v případě selhání nést důsledky. Dále:

- * **Facilitátoři nebudou mít žádnou moc.** Budou plnit důležité úkoly nutné pro implementaci lidové samovlády.
- * **Z počátku bude nutné, aby byli facilitátoři členy formální organizace, která bude mít za cíl implementovat určitý model přímé demokracie.** Budou volit vůdce hnutí. Po náležité diskusi budou hlasovat o tomto modelu. Všechna rozhodnutí by měla být činěna tajným hlasováním, nejlépe elektronicky, a měla by být přijata alespoň dvoutřetinovou většinou. Po přijetí demokratického rozhodnutí **uzavře každý člen smlouvu, již se zaváže věrně plnit své úkoly.**
- * **Facilitátoři by měli připravit předem návrh ústavy** a po vítězství ji předložit lidovému parlamentu k schválení.
- * **Druhá fáze začíná po volbě organizace.**
- * Po obsazení funkcí **budou facilitátoři postupně plnit své úkoly v rámci práce pro přímou demokracii.** Budou organizovat náhodný výběr občanů do fór, legislativních shromáždění a zabývat se mnohými detaily, které budou nevyhnutelné při provádění spořádaných změn. Budou řídit zasedání, zajišťovat klidné, informativní schůze a slyšení.

- * **Facilitátoři budou dělat všechny nutné přípravy pro formální slyšení před legislativními sekcemi** a pomáhat jim při etablování exekutivních, administrativních a jiných jednotek.
- * Po skončení jejich mandátního období by měla být přímá demokracie etablována. Facilitátoři pak budou zajišťovat trvalý úspěch systému jakožto vedoucí pracovníci exekutivních orgánů, místních administrací a fór.

VÝBĚR ZÁKONODÁRCŮ

Politické volby nejsou opravdu demokratické. Jsou to předpojaté politické události, které prosazují představitele specifických zájmů do mocenských pozic. Profesor Theodor Becker, progresivní politolog, nazval volby politickou *zápravou*. (Dr. Theodor Becker, šéfredaktor, *Teledemocracy Action News + Network*, URL: <http://www.auburn.edu/tann>. Pomáhal organizovat a řídit 1. a 2. Mezinárodní kongres o přímé demokracii) Lidé jsou manipulováni propagandou a neschopni dělat inteligentní a kvalifikovaná rozhodnutí o tom, co vlastně chtějí. Občané mají nesprávné informace a jsou nuceni věřit, že političtí reprezentanti – malá menšina se specifickými vlastnostmi a předpoklady – opravdu chrání veřejné zájmy. Přímá demokracie nahradí politické hlasování neustranným a neutrálním výběrem kandidátů z řad prostých občanů. **Nejllepší princip výběru je náhodnost, protože ta zaručí, že společné zájmy lidu budou delegáty skutečně zastupovány.** Proč? Jednoduše proto, že životní zájmy lidu jsou společné. Malý počet jedinců mající specifické zájmy v náhodně vybrané skupině by nemohl mít rozhodující význam oproti převážné většině.

Vliv peněz, politická moc, propaganda a lži budou nahrazeny statistickými nebo konsensuálními metodami. Využití moderní komunikační techniky zajistí přímou účast lidu při výběru spoluobčanů do legislativních sborů a při pořádání neustranných národních referend a hlasování. Kromě toho:

- * Zákonodárci musí pocházet přímo z dospělé populace, **bez diskriminace**, kromě mentálně postižených a zločinců.
- * Náhodný výběr delegátů bude prováděn statisticky signifikantním způsobem facilitátory, buď v jediném stadiu, nebo v průběhu více stadií. Nejdříve bude vylosována velká skupina občanů, která pak bude

postupně redukována na zvládnutelný počet zákonodárců. Ti budou mít do značné míry stejné potřeby a primární zájmy jako průměrní občané. Tato poslední skupina se stane zákonodárci a bude vyslána do parlamentu.

- * Jiná možná metoda je začít v malých obcích a městských obvodech, kde se lidé přímo stýkají a navzájem se znají. Podle početnosti populace budou vysílat do obecních shromáždění jednoho nebo dva delegáty pro další výběr. Tuto metodu však **nelze** doporučit, protože výběr tohoto typu může být ovlivněn specifickými zájmovými skupinami a osobními ambicemi.
- * **Náhodně vybraní občané by mohli být shromážděni** po dobu dvou týdnů a izolování od vnějších vlivů. Denním vzájemným stykem by se mohli spolu dobře seznámit. Pod předsednictvím facilitátorů by mohli denně probíhat pořádané diskuse. Mohly by se zaměřit na vnitrostátní i mezinárodní problémy, sociální i sporné otázky. Facilitátoři by zajišťovali, aby se každému dostala stejná doba pro výměnu názorů.

Po dvou čtyřhodinových denních diskusích by účastníci mohli číst noviny, knihy, dívat se na televizi nebo se spolu bavit podle vlastního přání. Po dvou týdnech by facilitátoři zorganizovali volby. Nebyly by tu povoleny nominace ani diskuse. Hlasování by bylo tajné a kandidáti by byli seřazeni podle počtu hlasů. Touto procedurou **by se do parlamentu dostalo předem určené menší množství občanů, kteří by prokázali svou vhodnost.**

PŘEMĚNA NA PŘÍMOU DEMOKRACII

Nenbude snadné přeměnit politické demokracie na přímé demokracie ve službách lidu. První podmínkou bude vyvinout správné systemické principy a metody, ale jejich implementace bude vyžadovat skupinu zapálených lidí. Tito výše zmínění facilitátoři musí být přesvědčení a bezúhonní demokraté. Budou vázáni právně platnou smlouvou, aby neusilovali o osobní moc nebo zvláštní výhody. V této éře dvojích potencialů by měli být pionýři hnutí motivováni naléhavou nutností vyhnout se „negativnímu potenciálu naší civilizace“, který by mohl mít katastrofální následky. Měli by být motivováni velkolepým úkolem vyvinout „pozitivní potenciál“ přeměnou politického systému na morálnější a racionálnější demokracii.

Pro dosažení úspěchu musí být nalezeny správné odpovědi na následující otázky:

- * Jaké prostředky máme k dispozici pro nenásilnou přeměnu?
- * Jaké metody mohou být pro to použity?
- * Jaký typ vůdců a skupin by se měl umout provádění těchto změn?
- * Jak zmenšit riziko, že zvolení funkcionáři zradí důvěru veřejnosti?
- * Jak chránit přímou demokracii proti jejím nepřítelům?

Nenásilná transformace nebude snadná, ale je proveditelná v nyní existujících demokraciích. V nedávné historii byla i mocná sovětská říše a její satelity nahrazeny relativně nenásilným způsobem politickými systémy několika stran. Kdekoli je možné soutěžit s tradičními politickými stranami, mohlo by **zakládání etických stran být prvním krokem k uskutečnění lidové samovlády.**

Nazvěme tuto prozatímní stranu „*stranou společenské morálky*“ (Strana). Po získání většiny může Strana uskutečňovat radikální demokratické reformy nenásilným způsobem. Strana by měla jen prosazovat ryzí demokratické změny a ne užívat svůj mandát pro získání permanentních legislativních mocenských pozic.

Je možno pozorovat, že sítě takových změn bylo již zaseto a klíčí v mnohých zemích. Teorie a modely reforem vedoucích k nastolení *Přímé demokracie* (PD) občanů už existují. Průkopnickí jedinci a organizace uspořádali ***Proní mezinárodní kongres o přímé demokracii*** v srpnu 1998 v České republice. Další ***Pokračující kongres*** se konal r. 2000 v Řecku. (Informace lze obdržet od Prof. Theodora Beckera, Auburn University, Department of Political Science, 7080 Haley Center, Alabama, USA – email: becketl@groupwise1.duc.auburn.edu.) Řada jednotlivců a nezávislých skupin pokračuje v zdokonalování teorie a praxe PD a začínají ji implementovat kde možno.

V různých zemích světa existují organizace PD vedené výbornými vůdci, oddanými úkolu provádět nenásilné demokratické změny. Někteří prosazují radikální reformy jako ty, které jsou popsány v této knížce. Jiní se spokojují s umírněnějšími reformami jako občanské *iniciativy* a sbírají podpisy pro *referenda*. Výborné zprávy o těchto hnutích jsou čas od času uveřejňovány Dr. Jiřím Polákem, vydavatelem čtvrtletního časopisu WORLDWIDE DIRECT DEMOCRACY NEWSLETTER. (email: jiri.polak@swipnet.se).

Kníha Dr. Beckera a Stalona (viz výše, s. 41) shrnuje vyčerpávajícím způsobem vývoj celosvětových hnutí.

Kromě tištěných publikací používají mnohé PD organizace internet a jiné elektronické komunikační prostředky a šíří tímto způsobem své ušlechtilé ideály. Jednou z nejdůležitějších je Philadelphia II iniciovaná bývalým americkým senátorem za Aljašku, Mikem Gravelem (philadelphiatwo.org). Toto úsilí musí být podstatně rozšířeno, aby mělo úspěch. Problém tedy je jak rozšířit činnost tohoto druhu a získat podporu od již existujících organizací? Úspěch bude záviset na místních a regionálních iniciativách, na vynalézavosti a odhodlání.

Jiný důležitý požadavek je šíření pokrokových idejí o demokracii. Italský neurolog, Dr. Antonio Rossin (rossin@tin.it), zakládající člen hnutí WDDM, je expert na rodinnou výchovu, kterou chce zaměřovat už od dětství na přímou demokracii. K tomu účelu jsou k dispozici různé výchovné prostředky. Lidé postupně nahlédnou, že nynější konfliktní ekonomicko-politický model je nejen nelogický a nespravedlivý, nýbrž že i ohrožuje dlouhodobou udržitelnost lidských civilizací. Výzkumy veřejného mínění naznačují, že *většina občanů by hlasovala pro systém, který zajišťuje obživu, bydlení, slušné životní podmínky, zdravotní péči a vzdělání, mír a vládu zákona v kterékoli zemi.* Toto jsou *fundamentální a základní potřeby a zájmy lidu.* Tyto výzkumy ukazují, že konfrontační politické demokracie mohou být přeměněny na kooperativní přímé demokracie. Proto je **výchova v širokém měřítku naléhavou nutností.**

Některé myšlenky se už dostaly na veřejnost a lidé o nich začínají vědět. Na příklad: *První mezinárodní kongres o přímé demokracii* (který se konal v České republice v době od 25. do 27. srpna 1998) odhlasoval následující rezoluci jako preambuli prohlášení o principech: ***„(Jmenovaní) věříme, že všichni občané mají právo přímo vyhlášovat zákony a zastávat vládní funkce ve společnostech, v nichž žijí. Proto se snažíme rozvíjet a prosazovat participační procesy dovolující lidem, aby vykonávali toto právo sami si vládnout.*“** Na druhém kongresu CICDD bylo WDDM formalizováno a výše uvedená preambule se stala součástí Programového prohlášení. Byl vytvořen Organizační výbor. Jeho členové začali s prací na plánech a metodách pro postupnou, avšak realistickou transformaci společnosti na lidovou samovládu.

Není pravděpodobné, že se politici dobrovolně vzdají svých mocenských pozic. Přesto se *umírněná většina PD hnutí* snaží postupovat v demokratických zemích inkrementálními metodami. Taková organizace (NDDIE) již

v Evropě existuje. Koordinátorem je *Heiko Dittmer* (heiko.dittmer@yucom.be). Přes postupná zlepšování přetrvává hrozba války a nasazení prostředků hromadné destrukce, a to tak dlouho, dokud trvá éra politiky. Je to mimo jiné tato hrozba, kterou se avantgardní hnutí snaží odvrátit prací pro možnost plné účasti občanů v jejich vlastních vládních systémech.

PŘÍMÁ DEMOKRACIE V MALÉ OBCI

Někteří čtenáři pokládají mé myšlenky za dobře myšlenou „utopii“, která se nemůže uskutečnit. To mě přimělo připojit část vyprávění Dave Browna „*Politika ve středisku Sun City*“ (SCC; tento článek lze najít v internetu na <http://www.icubed.net/dbrown/sscpolit.htm>), kde se popisuje jak osobní ambice a chtivost moci dominují život v malé obci. Člověk by řekl: **Jak je možné, že SCC má problémy s vlastní správou?** Odpověď je jednoduchá: **SCC má reprezentační správu politického typu.** Ta může být snadno nahrazena přímou demokracií – skutečnou samosprávou bydlících. Totéž může být dosaženo v kterékoli obci nebo městě.

”Dave Brown vysvětluje: (zdůraznil jsem podtržením některé části) Na úrovni regionů a států je Florida skoro tak prohnílá jako Maryland. Korupce prosakuje celým systémem – od obvodu (ano, i v SCC) až ke guvernérovi. I republikáni jsou skorumpovaní.”

”V případě Sun City Center je hlavní příčinou problémů inkompetence a egoismus spíše než korupce. Každý obyvatel SCC je členem Sdružení obce (CA), kterému patří veškeré společné zařízení. CA je spravováno devítičlenou správní radou, která je volena bydlícími. Když kandidují, slibují, že budou plnit vůli lidu. Po zvolení mají pocit, že byli pomazáni otcem, synem a duchem svatým, což jim dovoluje, aby sledovali vlastní cíle a bydlící se mohou jít vycpat.”

Dave ilustruje toto tvrzení konkrétními příklady. Na př. ”*Od obyvatel vyšla iniciativa, aby se konalo referendum ... Rada CA odmítla, aby naše zařízení mohlo být užito pro takové hlasování...*” To se však stejně konalo a ”*zpráva o hlasování byla uveřejněna v novinách. Výsledek byl, že 80 - 90% hlasovalo proti linii CA. ...*” Nicméně, *rada CA provedla co si předsevzala... vůbec nedbajíc rozhodnutí převážné většiny lidu. Takovou váhu tedy má vůle lidu...*” Dave uvádí celou řadu podobných autokratických a nesprávných rozhodnutí.

Tyto události jsou příkladem mé „skupinové teorie“, role politicky zvolených vůdců, „terciárních pudů“, chtíče moci a statusu a jeho neblahých důsledků. Rovněž to ukazuje potřebu eliminovat egoistickou snahu o prosazování sebe sama a vliv specifických zájmů z vedení tím, že budou vedoucí funkce v obci (nebo v zemi) obsazovány náhodným výběrem.

Kdyby byla formou vlády ve zmíněné obci přímá demokracie, panovala by tam mnohem harmoničtější koexistence a mnohem účinnější řízení obecních záležitostí. Zde následují stručné návrhy jak by SCC nebo jiné obce a města mohly být řízeny demokratičtěji přímou samovládou obyvatel.

Žádný jednotlivec ani organizace by neměli mít možnost používat politické metody, aby někomu umožnili dostat se k moci. Nemělo by jim být povoleno, aby vynakládali peníze, inzerovali a vedli volební kampaně. Toto pravidlo by zaručilo, že ani osobní ambice, ani ekonomické zájmy nebudou hrát roli při obsazování pozic ve správě.

- * Členové místní samosprávy, *obecní zastupitelstvo* (CA v Daveho zprávě) by mohlo být složeno z osob vybraných losem mezi kvalifikovanými a bezúhonnými lidmi podle statisticky věrohodných metod, tak aby tito lidé reprezentovali životní zájmy dotyčné obce.
- * Podle nové *Charty* (obecního zákona) by mohl nezávislý placený expert, *Obecní manažer*, podléhající kontrole obecního zastupitelstva, vykonávat veškeré administrativní funkce podle pravidel uvedených v jeho pracovní náplni.
- * Zastupitelstvo by mělo držet pravidelná zasedání. Kterýkoli člen obce by měl mít možnost předkládat formální návrhy, požadavky a kritiku obecnímu manažerovi a nebude-li spokojen s jeho rozhodnutím, mohl by je předložit zastupitelstvu, předepsanou formou a s předstihem.
- * Zastupitelstvo se bude obracet na profesionální konsulty v případech, kde je třeba odbornosti pro kvalifikovaná rozhodnutí. Dále by se mohli přihlašovat dobrovolní rádci s odlišnými názory, aby se důkladně osvětlily hlediska pro i proti.
- * Aby se zabránilo osobním sporům, neměly by se na zasedání zastupitelstva pořádat žádné debaty. Bude se tu jednat o klidná shromáždění, jejichž účelem bude formální prezentace osvětlující dotyčnou otázku z různých hledisek. Nová správa bude proto velmi dobře informovaná. Přestane být bojištěm osobních ambicí a specifických zájmů (terciární pudy).

- * Schůze budou řízeny *Předsedou zastupitelstva* voleným všemi kvalifikovanými členy obce. Předseda zajistí spořádané jednání a na konci zasedání dá hlasovat, avšak sám nebude mít hlasovací právo.
- * Veškeré hlasování bude tajné, při zasedání zastupitelstva i v referendech.
- * Pro schválení nebo zamítnutí kteréhokoli návrhu bude stačit dvoutřetinová většina. Bude-li výsledek hlasování pod dvě třetiny, bude návrh předložen referendu a rozhodnut celou obcí.
- * Nebude-li při referendu dosaženo alespoň dvoutřetinové většiny, pro nebo proti, bude otázka stažena z programu. Před hlasováním o otázkách vyžadujících nestranný odborný posudek, budou zapojeni odborníci. Další odborníci se mohou zúčastnit jako dobrovolní poradci s různými názory, aby byla otázka náležitě osvětlena.

MĚSTO WINNIPEG, KANADA

Toto typické severoamerické město má více než 600 000 obyvatel. Leží v préríjní provincii Manitobě. Trpí výstavbou do šířky, upadáním centra a původně základních čtvrtí, stejně jako mnohá jiná severoamerická města. Některé z viditelných následků jsou zabeďněné domy a podnikové prostory, čmáranice po stěnách a pouliční zločinnost.

Budování silnic a nákladné infrastruktury v dřívě nedotčené krajině, rozdělené na nová sídliště, nákupní střediska a školy – to vše stojí velké peníze. Politický vliv mocných pozemkových projektantů, stavebních podniků a makléřů, ovlivňující radnici, nejen že ruinuje starou část města a vede k bankrotům, nýbrž i vynucuje růst daní na jednu z nejvyšších úrovní v zemi.

Pod vlivem specifických zájmů přidělilo město na př. prostředky na vybudování basebalového hřiště. Toto je typická taktika mocných podnikatelů v oblasti sportu i v jiných městech kontinentu. Prostřednictvím lobbyistů ovlivňují politiky, vyhledávají významné osoby v oblasti sportu a medií, vydavatele periodik – to vše za účelem podpory vlastních plánů. Stavební podnikatelé bohatnou stavbou sportovních zařízení na náklady veřejnosti.

Ve Winnipegu je teď cenná vnitroměstská zóna zabrána moderním baseballovým hřištěm pro 5.000 diváků. Většinu doby je aréna prázdná, hlavně když sněží během zimní sezóny, která trvá 7 - 8 měsíců v roce. Těží z toho

podnikatelé a malá menšina baseballových fanoušků, avšak přispívá to k dalšímu umrtvení vnitřního města. Lze uvést řadu dalších podobných příkladů svévolné politiky městské rady.

Tyto problémy spojené s plánováním, pozemkovou zástavbou a přidělováním půdy na úkor městského jádra nejsou výjimečné v případě Winnipegu. Je dobře možné získat podporu občanů, včetně většiny podnikatelů, pro zastavení a postupnou nápravu tohoto úpadku. Naše apolitická asociace (APA) a její výkonná větev, Participační sdružení pro přímou demokracii (PDDA; website: <http://www.pangea.ca/~sage2509/direct-democracy/index>) je v čele snah o nápravu ve Winnipegu a v Kanadě vůbec, jak popsáno v materiálech pro Sun City Center. Naše nezisková organizace uvažuje o krocích, které by mohly vést k transformaci na přímou demokracii.

OBSAH

Předmluva k českému vydání	5
Předmluva	9
Dodatek k předmluvě	11
Lidské potřeby, žádosti a pudy	15
Morálka přežití	19
Skupinová teorie společnosti	24
Skupinová analýza moderní společnosti	31
Paradoxy politické kultury	38
Struktury demokratických systémů	42
Národní samovláda, procedury a pravidla jednání	56
Obsah	75

Teorie přímé demokracie

George S. Sagi

Jako svou 21. publikaci vydalo nakladatelství Studio Contrast.

Z anglického originálu přeložil Dr. Jiří Polák.

Obálka Bohuslav Binka

Grafická úprava a sazba Bohuslav Binka

Počet stran 76